NºNº62-63 (21.721) ●

2010 гъэм мэлыжьыхьым (апрелым) и 10, щэбэт

Тхьэмахуэм тхуэ къыдокі ●Хъыбар гуапэ

«Илъэсым и

И уасэр соми 6-щ

Фигу къэдгъэк Іыжынщи, уэлбанэ к Іыхьым и зэранк Іэ, блыщхьэм псыдзэмрэ ятІэп-сымрэ а къалэм къыщІэуащ Абы псом япэ зэтрикъутар

нэхъ хуэмыщІауэ псэухэм з куейхэращ. Унэ-лъапсэншэ

къзнахэм шынагъуэр ящхь щыкІауэ къэплъытэ хъун къым - бгыщхьэм ятІэг

иджыри къехынкІэ, ар унз минхэм зэран яхуэхъункІз

мэгузавэ. Бразилиер хэк Гуэдахэм яхуо цыгъуэ. Властым доллар ме

щыгъуэ. властым доллар луан куэд хуиутІыпщащ сыпыншагъэр зылъэГэса яридэГэпыкъун папщГэ.

Мы махуэхэм

гъуэтыным, щІалэгъуалэм, щэнхабзэм я ІуэхукІэ Евро-

кІуэкІынущ автомобилхэм абыхэм я пкъыгъуэхэм я ду-нейпсо еплъыныгъэ.

нейпсо еплъыныгъэ. ◆1964 гъэм ягъэуващ «Къэ-бэрдей-Балъкъэрым и цІыху-бэ усакІуэ», «Къэбэрдей

Балькьэрым щэнхабээмкlэ щІыхь зиlэ и лэжьакlуэ», «Къэбэрдей-Балькъэрым щІыхь зиlэ и ухуакlуэ» цlэ лъапlэхэр.

. Суданым президент, пар-ламент, щІыпІэ властым и органхэм я унафэщІхэр щы-хахыную

таш. ◆Мэлыжыхым и 12 - 13-хэм Вашингтон (США) къэ

лам вашин тон (СПА) кыз-рал унафэщіхэм я дунейпсо зэіущіэ щекіуэкіынущ, ядер-нэ шынагъуэншагъэм теу-хуауэ. ◆Мэлыжьыхым и 12 - 16-

Мажыри шыху 70 хуэдиг хымбарыншэу кІуэдауу кыз-лыктууэ. Ахэр кысануу ккэ-лыктууэ. Ахэр кысануу кку-лыктууэ. Ахэр кысануу ки-кууу кызууххыжар шыху 20 кыудейш. Кыст-элакГуз-хум я лэжылгээр жэши ма-хуи ээтратг-зуылГрукым. Фигу кызулг-эжГыжыншү,

## Хущхъуэхэр зэращэм КІЭЛЪОПЛЪ • Абы дегъэпіейтей

КъБР-м и Правитель-ствэм и Унафэщіым и къуэдзэ Дыщэкі Мадинэ кьуэдзэ Дышэкі Мадинэ мэлыжьыхым и 7-м ири-гьэкіуэкіаш хушхъуэхэр зэзыгъэкіуэкі іуэхущіа-піжэм я лэжьакіуэхэр зы-

АБЫ КЪРИХЬЭЛІАЩ Р-м Узыншагъэр хъумэ-КъБР-м Узыншагъэр хъумэ-нымкіэ и иннистр Бицу Ва-дим, узыншагъэр хъумэ-нымкіэ и иннистр Бицу Ва-дим, узыншагъэр хъумэным-рэ оциальнэ зыужьыны-тэмря кіэтышта федераль-нэ Іужущіапіэм и къу дамэу КъБР-м цыіэм и унафэщі Инжыджокъуз Сэфар-бий, КъБР-м уасжэмкіэ и къзрад комитетым и тузымони, кърг-м уасжэмкіз и къзрал комитетым и ткызма-дэ Уэлджыр Жыраслъэн, а комитетым и къудамэм и унафэщі Щоджэн Анзор, къалэ, район администрацэ-хэм я Ізтащхьэхэм я къуз-лазжэр.

ЗэІущІэр теухуауэ щытащ нобэ республикэм хушхъуэнооэ респуоликэм хушхьуэ-хэрэ зэрьшцацэм, аптекжэм жы я Іуэхур зэрекіуэкіым, ап-хуэдэун абыхэм я уасэхээ шы зэрагьэув щіыкіэм. мы Дыщэкі Мадинэ зэіущіэр къвщызэіунхым кызигьэ-588

щащ а Іужугъужэр псом япэ щащ а Іужугъужэр псом япэ игъэщыпхъэу къызэрилъы-тэр, хущхъуэ щэным ехьэлІа хабзэ щхьэхуэхэр ехьэліа хабзэ щхвэлург зэрыщыіэр ягу къигъэкіыж ри. аптекэм и лэжьакіуэхэр щІым и къуэдзэ Жуков Александр а Іужугъуэ ды-



ригъэкіуэкіар, абы и пса-пъэмакъым нэ хъыщхьэу къыхэщахэри къигъэлъэ-гъуацк къэралым и хэгъуэгу зэхуэмыджэм щыіз аптекэ-эм хущхуэхэм и уасхээр драгъзуелуэ зэрыщащэр, жыпхъэу къилънтэхэр. Адэкіэ Бицу Вадим къы-щыпсалъэм къыхигъэщащ

щыпсалъэм къыхигъэщащ мы зэманым ди республи-кэм хущхъуэ л!эужьыгъуэу 5853-рэ зэрыщы эр, абы хэм я уасэхэр къэрал тарифым зэрыщыубзыхуам тету яхуэгъэувын зэрыхуейр хабзэр къызэпаудмэ, ткІий-уэ дэтхэнэми жэуап зэры-рагъэхьынур. Апхуэдэу Би-цум жиІащ дэтхэнэ аптекэми ищэ хущхъуэ хэм я цІэ-хэмрэ я уасэхэмрэ зэхэхауэ зэрыт тхылъхэр яlэн зэры-хуейр, щэхуакіуэхэми абы щыгъуазэ зыхуащіыну зэ-рыхуитыр.

нэшхүэ зиlэ лэжылгыу зэрыщытыр абы пыщlа псоми кьагурыlуэн хуейш, - жи-ашц Уэлджыр Жыраслын. - Хушхыуэм и уасэм хуэдиті-кы цыкоторужу пшэным хаб-зэр къызэпиудым и мызаапхуэдэ щіэпхъаджагъэхэр къузу, ар ціыхугъэ пщалъэ къызэпыудынымкіэ дэ- ми изагъэркъым. Аптекэхэм ми изагьэркъым. Аптекэхэм ящэ хущххээм и уасэм щlа-гьужын хуей процент бжы-гьэр хабэзм тету къэгъэльэ-гъуащ, мыгурыйуэгъуэ гуэр абы къыхэкімэ, дэ сытым дежи дэіэлыктыуэгъу дыхъу-фынуш. Инжыцжоктыу Сэфарбий улужумий заграження магахумий улужумий улужу

я гугъу ищіащ респу-и аптекэ 20-м шрагьз уапхэм



А ІУЭХУГЪУЭР къызэра А 19-дул 19-уг кыызэра-гылыш шыналыз эхуумы-дэхэм шылажыз хыэрычэты-шыхэм я эзгухыныгызмрэ хыэшыпхэр, шхыныгызмэх кышшээштээмхэм, ар эышэ-хухэм я Дунейпсо лигэмрэ (ЛСЛПП). Абыхэм Іуэхур кыыдаыгыаш УФ-м и Кырал кыздаыгыаш УФ-м и Кырал Думэмрэ Федерацэмкіэ и Советымрэ, УФ-м щіынальэ хэм пщІэр зэрыльагэр къэзы гъэльагьуэ «Ильэсым и уна гъзлъагъуз «Илъэсым и уна-фэші», дамыгъз льапіру хуа-гъзбращац ўрысей Фе дерацэм щыцанары захузмыдэхэм щыш ціыху 69-м. А дамыгъэр абыхэм шратыжаці Москва, «Маруютт Роял Аерора хъз-шіцацым, Узуху къзыззангъзлэщахэм къзыз-рыхагъзщамий, лиція нэхъ захууащі дамыгъз-

гъзијала ја ўузкъурі, къэралым і экономи-ком знужьыным, жылатъу эр мамыру псэу-ным и льабжьэри. Ильзе 28-рэ зи ныбжь, юрист-международ-ник, Москва къэрал захущытыкізжжіз эн ин-ститутыр къзарыхуа, КъБР-м и Президенты правиты п 2007 гъэм. А Іуэхущіапіэри хэлэжьыхьурэ, публикэм и экономикэм зезыгъэужьщ, аращ республикэм щагъэзэщіащ инвестицэ проек- Къэбэрдей-Балъкъэрым инвестицэхэр нэтышхуэу зыбжанэ. Абыхэм ящыщщ «Агроком» хъыбэу къезышалІэр хуабэщ комплексыр - аращ Италием и техлуаоэщ комплексыр - аращ гглалием и ге-нологиеща гидропоникэр япэу къвщагъэсэ-бэпар. Апхуэдэщ иджырей технологиещ!эк!э зэщ!эуээдауэ, Тыркумрэ Урысеймрэ зэгъусэу къызэрагьэпэша «Борэн-Текстиль» акционер

● Пшыхьхэр

Мэздэгу адыгэхэр

зэрыгушхуэ ціыхут

Мэлыжьыхьым и 8-м Осетие Ищхъэрэ - Аланием хы-кьэ Мэздэгу къалэ Музыкэм-кlэдэг еджапlэм щызэхэташ

зэхыхьэ гуапэ. Ар теухуат Мэздэгу Адыгэ Хасэм и тхьэ-мадэу щыта, РСО-Аланием шэнхабзэмкіз шыхь зиіз и

пэжьакіуэ **Къун Николай** и тхылъьшір къвізэрыдэкіам, ар ипъзс бо зэрырикъм. А лэжьыгъэр дунейи къвіте-кьауэ ипъагъуну Къуныр зэ-рыхунэмысам къвізхуэсахэр туринэцуксейим, пшыхыр да-хэу икін гукынэжу ирагьэк-ізэкіащ.

уэкіац. Абы хэтащ Къэбэрдей Ады-гэ Хасэм и тхьэмадэ, Дунейп-со Адыгэ Хасэм и вице-пре-зидент, «Адыгэ псалъэ» газе-

тым и редактор нэхышхьэ Хьэфіыціэ Мухьэмэд, «Іуащхьэмахуэ» журналым и

.. : хьэ-.. : СО-Апанием ... : СО-Апанием ... : СО-Апанием ... : СО-Апанием ... : Хьээг : СО-Апанием ... : Хьээг : Хээг : Хэр : Хар :

унафэщІ»

Махуэ Тимур ягъзлъапІэ.

обществэр, «Консервпром» к омбинатыр. Жыг, жызум зыгъэкІхэм папщІэ пластик бетоным рыхагьящамкиз, пщір няжь зыхужщи дамыгьзжызум зыстьяхіхям паппшэ пластик сегоным
к шмящим дамре захуагьзьером дар педприятать сыхыхдимнай дартьяхися дартьях дартья рыхушІэкъур. Апхуэдэхэращ Урысейм те- нейм зэран зэрыху эхъу шыІэкъым. «БТ-Ме гъэщІапіэ хуэхъури, къэралым и экономи- бель» унэльащіэ щащі комбинатыр, «Бахъсэн

ХЬЭПЭ Маринэ, *КъБР-м и Президентым*га



## . Къыргъызым цызоныкъуэкъу

- Махуэ зыбжанэ хъуауэ Къыргъызым щызозауэ вла-стыр зыІэшІэльхэмрэ ар зыІэрызыгъэхьэну хущІэ-

зы1эрызыгьэхьэну хуш1э-кьухэмээ. Махуэку пцыхьэщхьэми жэщми абы и къалащхьэм автомат уэ макьхэр щызэпы-уакъым хъунщ[акlуэхэр зы-темыуауэ, зэхафыщ1эу ямыгъэсыжауэ къэнар тыкуэн мащІэщ. А щІэпхъаджагъэхэр зэтрагъэувыГэн папщГэ, кърашэлГаш Дзэм, МВД-м я зауэлГхэр. Мэремым щытыкІэр нэхъ зэтес хъужащ, къэралым унафэ щызыщІы-нухэри белджылы хъуа хуэ-

щ. Властымрэ цІыхубэмрэ Бишкек зэрыщызэпэщ Гэувэрэ ц Гыху 70-м щ Гигъу хэ-к Гуэдаш, 1000-м нэс у Гэгъэш. 

◆ ГъэрыпІэм исахэр хунт къэшІыжыным и махуэш Урысей Федерацэмрэ США-мрэ я президентхэм Прагэ 1э щышпадзаш зэреб-гьэрык үзэ Тэшэр гьэмэ-щ Гэным теухуа зэгуры үзэ ♦ Уэгур зыхъумэ дзэхэм (ПВО) я махуэш (ПВО) й махуэй

◆ Тува Республикэм референдум щекТуэкТынуш, парламентымрэ президент къулыктыумрэ яЗным техухауэ.

◆Венгрием парламент щыхахынуш.

◆Суданым президент, парныгъэм. А къэралитІми я ядериз Іэщэр хуэдищкіэ нэхъ

машіэ яшіын хуейш, а шы-хыят тальым инкъ иткіэ. Зэгуры Іуэны гъэм Ізмал къет США-мрэ Урысеймрэ дяпэк Із дзыхь нэхъ зэхуа-щіыну, зыубгъуауэ Ізнат Із куэдым щызэдэлэжьэну.

куэдым щыээдэлэжкэну.
Обамэ Баракрэ Медведев
Дмитрийрэ темыпсэльыхыу
къэнакъым ядернэ Гэшэм
дяпэк1э къыхэмыгъэхъуэным. Абык1э псом япэ шынагъуэ къызыпкърык1ыр

Бразилием и къалашхъз Бразилием и къалашкъз Рио-де-Жанейрэ къыш1эуа псылээмрэ ятЭпсымрэ хэ-к1уэлар піыху 200-м шіегьу. Блын ээтешэхахэм я дъаб-към къышіахыжаш піыхуи 170-рэ.

Зигу мыныкъуэ

# фіагъ лъагэ

НАЛШЫК станок заводыр Урысейм пхъэм елэжь и Ізнатізхэм папщіз Ізмэпсьям мэ къвщіззыгъэкі Іуэху-щіапіз нэхъыфіхэм ящыщ кальытащ. Краснодар къа-лэм щызэхэта «UMIDS- 2010. лэм щызэлэга «Си.... Ипщэ унэлъащіэ, пхъэхэкі хэм щелэжь салон» епщы

хам шелажь салон» епщы-кіущанэ гьэльэг-уыныг-ъэ хэхам «И Іздакъэщізкіым фіагь льагэ зэрийам папшіз-фицилом къншратащ. Выставкэм хэтащ къэрал 12-м я предприятэ 300-м щійгъу. Напшык станох за-зорым абы щигъэльэг-уац

# эмрэ я пресс-lуэхущlапlэм и лэжьакlvэ.

зэриіэм папщіэ

нагъуэ къмзыпкърыкІыр Ирандрау къальыт Медве-дев Дмитрий къмхигъзщащ ООН-м Шынагъуэншагъзнь к1э и Советър Ираным и ядериз Іуэхухэм иджыри зэ хэплъэжынк1э зэрыхъунур, абы санкцэщ1эхэр тралъхъ-эн папщ1э.

#### шынагъуэщ

Лъэпкъ Іущыгъэ: гуныкъуэгъуэ хуумы уатэ.

#### I Iщащэхэри хохьэ **Ощ**ы Къэбэрдей-Балькъэрым и ліыкіуэ-кэр щыіащ Non Stop Media-V гьэльэ-піэныгьэхэр зыхуэкіуэным теухуа сабий

гъуэныгъэм, Харьков дэт Художе-ственнэ галереем гъатхэпэм и 30-м щегъэжьауэ мэлыжьыхьым и 13 пщіондэ щекіуэкіым.

Non Stop Media зыфlащауэ щlалэгъуалэ проектхэмкІэ дунейпсо фестивалым апху-эдэу хэтащ КъуэкІыпІэ Европэмрэ СНГ-мрэ эдзу хэтащ Кыумыній Европэмрэ СПІ-мрэ жыкыз къзраялэм шыш ныб жыьщізэр, Ди-паахэгьу піцащэхуу абы зи ляжынгы щы-зыгьзьтальгуэ Романовская Еленэрэ Баль-кьэр Ангэрэ Къзбарасей-Балькъэрым и мы-закууу. Урысей псои я півкуу хъуащ. За-поведь № 11. Не предай себя- фотокопла-жыр зэхальгаумащ зэныбокызгунтым, унать-

гупсысэхэм- кlэ. Фестивалыр зэрекіуэкіым, абы къыхэ-Фестивалыр зэрекіуэкым, абы кымлажаныкіалам, нэгэуэшілауми зашірывгы-гэуэзэфынущ http://www.mgallery. kharkov\_ua/nonstop.him\_лэмынгээ хэм ущелия хэунущ ушww.konlakle.m\_caiтым, проектэр казаэрышыхараж шыхуэр-шы-топсэльыхь—http://wkonlakle.m/ club16147516 интернет апресымкіэ.

КъБР-м Хъыбарегъащіэ ізнатіэхэмкіэ, жылагьуэ зэгухьэныгъэм ядэлэжьэ-нымрэ щіалэгъуалэм я іуэкухэмкіэ н министерствэм и пресс-іуэкущіапіэ.



#### • Каратэ Жылаумрэ **Уэсмэнымрэ** я зэфіэкі

Данием шекіуэкіащ каратэмкіэ 16-нэ дунейпсо чемпионат. Абы ири-хьэліащ къэрал 20-м икіа спортсмени 150-м шіигъу

УРЫСЕЙ Федерацэм и командэ къыхэхам хэту чемпионатым щызэуащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и гъэсэнитху. Абыхэм ящыщу 3-р зэхьэзэхуэм къыщы хэжанык ащ.

къыхэкіакъым икіи ари чемпион хъуащ. Нэгъабэ оат зэхьэзэхуэм дыжьын (алыр къыщихьауэ щы-(. Дунейпсо чемпиона-1 жэз медалыр къыщы-тьэфэщащ Мер Мартин 65-рэ). Уэсмэнымрэ Меирэ егъасэ тренер рыјуэ Сэбаншы Мурат.

ЖЫЛАСЭ Замир.



#### ●Ди куейхэм

#### Къэрал программэхэр мэлажьэ

ПсэупІэ-коммунальнэ ІэнатІэм и лэжьэкІэр егъэфІэкІуэным хуэла-жьэ къэрал корпорацэм и фондым и Іуэхутхьэбзэхэр жыджэру къагъэ-сэбэп Май къалэдэсхэм, ЖКХ-м техуя программэм лэжьэн зэрьг придазэрэ унэ зэтетхэм щірахэры зэтухьэныгьжэр къмзэрагьэпа-щау, я пезупіэхэр зэрызэрахьэм кіэльопать.

МАЙ къваз администрацэм и унафэщіми и къузаз Подрезов Павел щытьуазэ дмаэрищіамкіз, ильеситіми кърнубидау загухьз-ныть з захумнаду 31-1.5 в къваз-ратъяпащац. Им заманым прикъз-ратъяпащац. Им заманым прикъз-кузау зэтет унз 14, унащхъзауя кузау затет унз 14, унащхъзауя загумнаци, уна гупахом саху къратащ, подъезд щІыхьэпІэхэм гъу-щІыбжэхэр хагьэуващ, щхьэгъубжэхэр щІэкІэ зэрахъуэкІащ. - Гъэ кІуам ухуакІуэ зэгухьэны-

гъэу 6-м дадэлэжьащ. Абыхэм ящыщу я лэжьыгъэр гугъэзагъэу ягъэзэщГащ «Югинвест», «Д-строй», «Росстрой» фирмэхэм. строи», «гострол» 4.... 2010 гъэми а программэм дытету дылэжьэнущ. Мылъку къаутІып-щым елъытауэ, зэредгъэхьэну унэ-хэр сыт хуэдиз хъуми дуозыхунущ. Куей, къалэ администрацэхэм я лэжьакІуэхэр цІыхубэм жыджэру ядолажьэ, зэгухьэныгъэхэр къызэ рызэрагъэпэщ щІыкІэхэм, зэхуа ин хуей дэфтэрхэм щыгъуазэ - жеГэ Подрезовым.

ДЗЭГЪАЩТЭ Азэмэт.

#### Мылъку нэхъыбэ ирахьэлІэ

Дызытехьа 2010 гьэм Кьэбэр-дей Балькьэрым Іуахугьуэ пары-ту шышытынуш инвестија провы-тикэр гьэдэжьэныр. ІэнатІэшІэхэр ди шІыпІэм куышызэ!ухыным Прохладия кусир сыт и льэныкъуэкІи нэхъ хуэщІауэ къалъытэ.

АБЫКІЭ нэхъ зытрагьэщІэнур Іэщ гъэхъунымрэ мэкъумэш щІэнымрэш, Инвестицэ проектхэм ящыщ зыр иджыпсту щагьэлажьэ Алътуд къуажэм дэт «Іэдэмокъуэ»

уэрэдымкіэ й «Агиторым, «Верцы» къззакъ ансам-блым, "Врч районым щыщ самодеятельнэ гупхэм, нэ-гъуэщіхэми. НЫБЭЖЬ Тансэ. мэкъумэш-фермер хозяйствэм. Мыр зэлэжьыр Іэщ гъэхъунымрэ къэкІыгъэ щхьэхуэхэмрэщ. Іэщыш-хуэхэр щІэпхауэ щагъашхэ фермэщІэр щаухуащ лыхэкІхэр щагьэ-хьэзыр «Алътуд» заводым зэман ипэкІэ къигъэсэбэпу щыта псэуа-льэхэм ящыщ зым. Абы «Кавказ», «Симментальскэ» жыхуаІэ Іэщ лъэпкъыфІу 150-м щІигъу щаІыгъщ.

пажыкакіуэ Джэрыджэ Ар-сен, Мэзару кьалэ админис-трацэм и Ізтацкы» Адамов Геортин, Мэзару райо-ным хиубыдэ адыгы куа-дары Валерэ сымэ, Ставро-нопь крайм, Мэздэгу райо-ным хиубыдэ адыгы куа-дары кымбалар, Каунын на одыя кымбалар, Каунын на одыя кымбалар, Каунын на одыя кымбалар, Каунын на оды кымбалар, Каунын на обы кымбалажыу, и ныбжа-ргуу щыгтахэр, ири-тылжалар, ири-тылжалар, ири-тылжалар, камбалары жылым масытару пу камтажы ины кызгуы жылым жылым кыргыз хузардық хэзынака я ныб-жылуу камтажылықу жылым жылым жылым кыргыз шыным, и бан дахама теп-стыным, и бан дахама теп-стыным, и бан дахама теп-стыным кыргыз куакуа

Музыкэмкіэ еджапіэм и гьз-сэнхэм, Серноводскэ кьуажэ-курыт школым щізс ныбкьыщізхэм ягьэзэщі къафхэмрэ уэрэдхэмрэ кьы-дэкіузу, пшыхым зыккы-щагьэлтьэгуащ КъБКыУм уэрэдымкіз и «МИКС- теат-

лэжьакіуэ Джэрыджэ Ар-сен, Мэздэгу къалэ админис-

льэнкьыфу 150-м щингы щашгын, «Гадэмоккуэ» козийствам мыгувэу иджыри зы фермэщ эк кызэ[ихкынуш, Хууэнык-зар и к Язы наб-лэгьаш, мы махуэхэм и щхьэр тральхьануш, Мыбы зууэ щ 1-хуэнуш 1эщышхуэу 155-рэ. Ап-хуэду 1узхуш 1апым джэд 1000 щигээхэүн й хэхэдэг изхуэм и лэбжкэри илгэл шлихэк э дика байж илгэл шлихэкы и лэбжкэри илгэл шлихэкы д лъабжьэри игъэтІылъат, аршхьэкІэ ухуэныгъэр зэкІэ къызэтригъэувыІэжащ, мылъкур къызэремэщІэ-кІым къыхэкІыу. Предприятэм и кІмм къмхэкіму. Предприятэм и унафэщі Ізармокъчуя Хьэсэн зэрыжи Ізмкі, винестицэ проектхэр идгъэлажьну Ізнагіахэм мы хозяйствэр шыхабжакіэ, дэіэпыкучагьу зэрагьуэтынуми дэлы Іуэхур зэрефіэк[уэнуми шэч къытрихьэркъым. Сыту жыпІэмэ, Іэщ комплексхэр зэраухуэм и фІыгъэкІэ, цІыху куэд лэжьапІэкІэ къы-зэгъэпэща хъунущ, къуажэдэсхэм я псэукІэри ефІэкІуэнущ.

ЛЪОСТЭН Музэ.



## Хэкум и псэкупсэ беягъхэр зыхащІэ

хамэ къэрал шыпсэу ди пъэпкъэгъу-хэм Хэкумкіэ. пъагъунпъагъу нэхъ мыхъуми, къаунэті. Ар нэшэнэфіш, узыщыгуфіыкіынщ.

нахызбо зэрайным тепсэльыхыац, - Сэ сызэреплымий, алкуэдэ зэлышій-ныгъэхэр піэмыкоритіым я дежкій шкоэ-раму абы итажурикуачуні (порданым щы-псэу адыгжэр, адрей хаяэ къэралахы щыіз ди пэлікъэтухэра эзрыщыгуріы-кіынум шэч къвтесхьэркым. Ліэлка-шэным и мабэх куэлскэр коэтэлыірэлцізжывым и

кынум шэч кызгескэрккым, Льэпк-шэн жабэз куэлесэр кызгышірэшілжыным и мызаккуэу, сыхуейт ди кызгызы экономін-ку, ди шібагым дызыха спыпкызми я кыз-кіуанум дакуэлэжызу. Ціаорыкіуэ Амер унатууац, и шхызгыу-сэр шапсыть адыгэ ліаккуэч шышш. Ціру-кузм в изкымымы ряткуу Кыбаш, ар да-куя правичення правичення правичення правичення кырым интысым избазгызу нашых-куу шіру жабы жабы кыры кыры кыры шізууну зета хызын, ахэри еджакіу - Напшык дэт университетым и хыба-рыфід як уад шіму закымах, ар педжакіу ыніра пынатых на кырахымы шалажы, - Напшык дэт университетым и хыба-рыфід як уад шіму закымах, ар кызыкуы шалажы, ырыфід як уад шіму закымах, ар кызыкуы шапажы, бырада, Інкатахыри пражызык, уней

Биціагтьолі мізмаціці Норданым щолажьо, кьэрал Інматізьхри пірахьзкі, члені Іузущіаліз нихэри зэрахьэ, - жеїв адэжів мер. - Абыхэм яз зафізьнім кызьбжеїь компратичні пірамі кызьці пірамі пірамі пірамі пірамі пірамі пірамі пірамі пірамі пірамі хыутуэфіштыуэхэм къвізэрыціатэджы-кырі,

хвугъуарныгъуздэм къвызарыщизтаджы-ківри.
- Хэкужьым теухуа хъвьбархэр дэнэ япзу шыззахэфар? - соупщ си псэлъэгъум, и адъянэм я гугъу езгъзщівну, псалъэма-кьір абы тесціну си гууамман дэт Ньб-жььящів Хасэм дыкіуэн шышізадза лъз-хъзнэращ. «меі эмер. - Се унагъузция-сыкъкожна дарх хъэлъзаешэ машін-нам ириджарати. шімпі зама къзахухи-мя ириджарати. шімпі зама къзахухисыкымлекіаці, Дін адэр каэлізэсші машін-кім прилажарти, щівпій Ізджэ кызазхік-кіульіріт, куздрэ къзтауэ кыміцекіулізь-кі, натуэцій кызралхя на наўзас, кыміцы-кім праводій каралхя наўзас кыміцы-хуніціыжырт, ауэ апхуэдэ къміцыктур-зізэмызахуат кікі и гукыду жым стры-таўзі кызарытхуніуэтэжыр. Езын іг кы-шізэ зэрікльам хуздуу. Хакужымкіз-кім кызарытхуніуэтэжыр. Езын іг кы-шізэ зэрікльам хуздуу. Хакужымкіз-кім кызарытуніуэтэжыр. Хакужымкіз-кім кызарытуніуэтэжыр. Хакужымкіз-кім кызарытуніуэтэжыр. Кары іг кіміны кызары кіміны караміны кызарыны кызарыны кіміны кызарыны кызарыны кызарыны кіміны кімі

«Зыуэ шыт Урысей» партым и Унафэщі Путин Владимир шІынальэм шиІэ жылагьуэ егьэблэгьанІэм 2010 гьэм мэлы-

жыхым піыхухэм къащыіу-шілнухэмрэ зэманымрэ, Налшык къалэ, Лениным и проспект, 48. Телефоныр: 77-00-40.

мэлыжыхым и 12-м Соттаев Къурмэн Сент и Сот I Vaщхьэмахуэ муници-

Хасэм дыкђуу къздубляу зајубзу шјадмъшјар. Абы нужъкін еджэн-лэжьэн жыпізин, унагъуз ухуэн, бын піын жыпізэні ткъзніз кожуыра раракъзі). Хокумаіз къззачыеджайўя къззгізайрэн сытегушцуальны, еджайўя къззгізайрэн сытегушцуальны, ауз шідал зняхымжым курыт еджапізр къздэрнухыу, лейуэ дыгупсысакым. Нап-шык къзд-тръзіуаці икін дыхущегтуз-жакым. Университетым и еджапіз унэш-ляжым. Туниверситетым и еджапіз унэш-ужэм, пыш зајуальшуха адыгэ шіалэхэр фізир заушытш, зэрольыгэ, зэрольагъў, зэдојатыкуж. Абы уас оількым. Шабэрыкіуэр актуэду тепсэлыхыящ принхык кырал къуманкуми, жыматъуэ лэжыятыми, гурыфізітуэ къезытии, къз-ляжыятыми, гурыфізітуэ къезытии, къз-ляжыятыми, гурыфізітуэ къезытии, къз-ляжыятыми, гурыфізітуэ къздытии, къз-ляжыятыми, гурыфізітуэ къезытии, къз-ляжыя правиную кырактуами адынгуам

ирикъв К къзрал къупыкъуми, жылатъуз дъяжывтъями, гурыфівтъур къезытия, къз зытъздыками. 

зытъздыками, курыфівтъур къезытия, къз зърыкъзвикър узарыгущуря щівкущкур- хэр къяжуващи, ноби апкуада пъликъви пърыкъхър, към и фівшіряю, щівізщ, - къвпеща Амер. - Ауз, псалъэм папшір, - къвпеща Амер. - Ауз, псалъэм папшірь цівкъмъ (Порданым и садитэмя н въхъ- цівкъмъ (Порданым и садитэмя н въхъ- бэр а къвлэрщ щыпсэур), къупыкъу зезы- ъв. Бнагізшауя пэрыктура, япани хуза- уващіра, пракужківу араш. Машіз ды- дія праукуктьобзащівм е сатум зэтыр. Да тузафірія псори кыдопихъз Адытэ фів- цірх засэм кърикъзмьа сыт хузал јужуми, тампожар журнатор къмдагтьзійными за и цірэ зезыкь адыго еджапізми ди нэіз тедтэтий динами динами. В за и цірэ зезыкь адыго еджапізми ди нэіз тедтэтий.

таміпьхор, журналізур къвідагіз-яківінымікі дадоюльніху, паштакмам ін къузш Хьзмдалоблыкку, паштакмам ін къузш Хьзмдалоблыку, паштакмам ін къузш Хьзмдалоблику, паштакмам ін кързш удажина 
(Шабэрыкіуэ Амер и гітусу редакцэм 
къвішівахват изгурзіц зы адыгі ціали. Ар 
ирнем къвішівахвади, и дар-загрэн къвідальхураўні Дамаскі ціолісу, ар у курукуркура зэрыкумар. Зі гутьу сщівір реснубликэ сымаджэцым кірургыу ціылакъві Шаужа, Кьзсін) Мукамамд-Хьерці, Ар 
1988 гізэм самадімі жірургыу ціылакыз індукам, Кызсін) Мукамамд-Хьерці, Ар 
1986 гізэм самадімі адажь Хэкум кізякіукімар пізэм самадімі, адажь, бар 
1984 гізэм 
1984 гіз

шаны аразан улгаріі, адажы йыхам былы аразан былы аразан улгаріі, адажы йыхам былы ултаці фізіцішуў сі гум інтаці, інтасым за паатунпааты дін ада-анэм я дек сокіуж-ріі, Кавказым къакіуў кхаухьтьатэм сыкитініскыма аржыш сі гур шытепы, рід адажама сі ніэр комуром, сыкам рід адажама сі ніэр комуром, сыкам адажама сі ніэр комуром, сыкам адажама сі тара шан кыскуальным адажама сі таразан сі куруш Ямін усыхуанціыну сыхуейкъвми, ауэ ніні схуабым нашаны шеджар — сі куруш Ямін кынухар шануш кыскуалыным канухар шануш кынухар шану кынухар шану кынухар шану кыскуалыным і памыалыў канухар шану кынухар дан улсыс-харіі кынухар сыкама адахару за най канура шану кынухар дан улсыс-харіі кынухар сыкама адахару за най канура шану кынухар дан улсыс-харіі кынухар сыкама адахару за най канура бар канура бар адама адама за ядама адама ада

#### • Пресс-конференцхэр

## Мурадхэм захъуэж

Тьатхэлэм и 28-м шышіэлзаю мэ лы-жыхым и 7 пшіондэ бгы-лыжэ спортымкіэ Урысей чемпюнат і үз-адэкій кыпашэну зэригуалэр кыхи-щжымахуэ льапэ шекіуукіаш. Ар фэщіхэр зэхьэзэхуэм и къызэгъэпэщы-кіамрэ ар зэрекіуэкіамрэ, спортсмен-хэм къагъэльэгъуа зэфіэкіхэм кіэщіу къмтеувыващ, журналистхэм я упщіэ-хэм жэуап иратащ.

Мэлыжьыхьым и 7-м Іуащхьэмахуэ льапэ шыіэ «Чегет» хьэщіэшым шызэ-хэтащ Бгы-лыжэ спорт лізужьыгьуэхэмкіз Урысей

чемпионатым щытекіуахэр щагъэлъэпіа, зэхьэзэхуэр щызэхуащіыж пшыхь дахэ.

АР КЪЫЗЭІУЗЫХА **Глады**-

псальэ гуапэхэмкіэ захуи-гъэзащ іуащхьэмахуэ муни-ципальнэ куейм и іэтащхьз Соттаев Къурмэн икіи къы

хуащіа дзыхымрэ пщіэмрэ гугъапіэфіхэр зэрырипхыр жиіащ. Адэкіэ псалъэ зрата Сэ-

баншы Азрэт чемпионатым хэтахэр зэрызэпеуа спорт лізужьыгъуэхэм щытекіуа-хэм я ціз къриіуащ икій япэ

хам в ціз к'ърміуащ мкім япо увыпімцыры къзамькахум ку-бокхамра медалхамра ира-тащ. Бжьыпар зыубыда спортсменхзм в тренерхам щізьх тъклитьхамра медал-хамра хуагъзфэцащ. Бтым псынціру къежахы-ныміз зэхьзахузям цізку-хуухам деж чемплон цы-хууащ Ванкувер Олимпиа-тыміся Урысейм зыбжанара и чемплон зуев Степан.

и чемпион зуев Степан. Етіуанз увыпізу къэзыхьа Хо-рошилов Александр Уры-сейм и командз къыхэхам щынэхъыфіщ, дунейпсо классымкіз спортым и мас-терці, Туринрэ Ванкуверрэ щекіуэкіа Олимпиадэхэм хэ-

тьящиц.

КъБР м спортымра туризамикја и министр Афјауна Аслъзн зэрьыкијам.

Кіз, Эльбрус жылагъузм щыја бгылыжа спорт школьар ззхузщыжыным егупсысат, зау иджырей менлионатым и ужкиба мурадхэм заххуэжаш. Иджы сабийхэм загъ-эсэн папшјэ зыхуей псомий къвызутьятацыцными федеральна зајанныснуванструть. Аба и ногуть. УФ-м БГЫ-ЛЫЖЭ спортымрэ сноу-бордымкіз и Федерацізм и унафэші кьа-пынхэр зыпь-заэшія, Урысейм спортым закчузькым, Ірушкызьамау за Біль-лыхо и мастер Гладышевэ Свет ланэ чемпи-онатыр еңду к вызэ зып-та эпацахэм зауданы ргульнытэ зыкуэшішкызы, фышіз экумшішк. «Урам унам закчэзуна унам птууатары казарам закчэзунам унам унам закчэзунам унам птууатары а поом кыз-ракіруа Қавказым и шыгу нахышка-ракіруа Қавказым и шыгу нахышка-ракіруа унардам ушытуылы закчэзыны закчэзыны закчэзыны м «Дамах-замуаху унардам ушытуал» зак-» Поссоота правиты шогуть. Абы и актуузтым ізмандыз закчэзыным закчэзыным унакты шогуть. Абы и актуузтым ізмандыз закчэзыным закчэзыным закчэзыным унакты шогуть. Абы и актуузтым ізманка закчэзыным ізманым закчэзыным ізманым закчэзыным ізманым закчэзыным ізманым закчэзыным ізманым закчэзыным ізманым ізманым закчэзыным ізманым закчэзыным ізманым і

лок/уу Кавказый и щыгу нэхьышкээ таш.

— Пи спорт сменям иджыл стунд зэу-гуэр СССР-и и команда къыхэхар зэфэи псори къвгъэльэгъуаш, Пэжш, шынальзя эрэвщедтьждуху шыташ, можнал къыхэжа хэтхэм азыныкызуышынальзя эрэвшедтьждухуа шынальзя эрэвшедтьждухынум шынальзя эрэвшедтьждухынум шынальзя эрэвшедтьждухынум шынальзя эрэншедтьждухынум дункар карам карам

къызэрыгуэкіыу щытактым. Ауэ мы зэ-къэзэхуэхэм кърикіуахэм я ужькіз, Іуащкьымакуэ пъпат команда къыхэхам я зыгъэсапіз нэхъыщхъэ хъунуу угугъэ хъунущ, - жиіащ Льэпкъ бгы лыжэ ли-гэм и президент Hasapoo Cepreй.

я зыгьэссапів нязььышкья жуну угугья жунущі, «манащ ільянь біра-ільякя ли-ма манама прави при прави прави прави прави прави прави прави прави при прави прави прави прави при прави прави прави прави прави прави прави пра

# Іуащхьэмахуэ деж щытекІуахэр



АР КЪНСЭІУВЫХ Главые мева Оветавле взамия на федерацами кънбтъэдэківы 
кумціаці мий живіаці: «Пъвза тельвыяхмі імям имыіду 
хумціаці мий живіаці: «Пъвза тельвыяхмі імям имыіду 
кумціаці мий живіаці: «Пъвдумсьнічці, ди зарізкікар 
зарізкіма и фізарізкіма 
зарізкіма и фізарізкіма 
зарізкіма и фізарізкіма 
зарізкіма зарізкіма и фізарізкіма 
зарізкіма зарізкіма и фізарізкіма 
зарізкіма зарізкіма и фізарізкіма 
зарізкіма зарізкіма и разірактьоваці, 
тренерхам я гъвсанхам 
зарізкіма у візарізкіма 
зарізкіма у празідент Къвтокора Арсе ньюбтъздумсьную 
республикам спортымра 
сарізкіма 
зарізкіма и министр 
Афізуна Аспъзнічениюння 
зарізкіма 
зарізкіма зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкіма 
зарізкім тащ. Мы гъэм слаломымкіэ дуней псом бжьыпэр къыщы-

ысащ. Мы зэпеуэм къыщыхэжа-

ныкіа спортсменитіым ира-тащ КъБР-м и Правитель-ствэм къыбгъэдэкі саугъэт

Мэлыжым и 27-м Бозий Натбий Мухьэмэд и къуэр - КъБР-м и Парламен-тым и депутатыр: сыхьэти 10-м

хьащ, Васильев Александр ещанэ хъуащ, Цівжубхэм я деж текіуэ-ныгъэр зейр Простевэ Еле-нэщ, Абы кіялькийу етіуанэ увыпіэр зыхуагъэфэщар Ра-яновэ Ляйсанщ, Сорокинэ Аннэ ещанэ увыпіэр къи-хъдші,

Аннэ ещанэ увыпіэр къи-хьащ. Эльбрус къуажэ админист-рацэм и Ізгашхъ Курданов Узеир къыбгъздэк саугъэт щхъзхуэр ялъысащ япз увы-піэр къззыхъа спортсмени-тіым.

тым.
«Урысей чемпионатым и спортсмен нахъыфі» саугьат шхьяхухэр Хорошилов Александррэ Простева Еленэрэ иратащ. «Тек!уэныг-ым зэрыхуэлабг-юм папщ!э» ягъз-пажащ Поверенновэ Валение

рие. ЦІыхухъухэм я деж щы-текіуа, къэралым и командэ къыхэхам бжьыпэр щызы-Іыгъ Хорошилов Александр дыща медалу 2, дыжьынуи апхуэдиз, зы жэз медаль лъвсащ. Ильэс 20 зи ныбжь Простевэ Еленэ дыщэ меда-лу 4, зы дыжьын зыіэригъэ-

Простевз Епена двеша меда.

простевз Епена двеша меда.

пу 4, за в дажъвы за завригъз
къвщ. Раннова Пяйсан и медали 5-м ящыщу зър двыщащ. Мы спорткоменхэм думейпоз зохъоззужжи текузнейпоз зохъоззужжи текузщахъвщ. Терскоп цызъяздатъзжа екул/пэнгъ-хам

уб-и и команда къыхожам

къмснену виам гкърст.

Урысейм и тъндом щеятау

му зохъозхура къызотъолащенъм, ар шынагъуэнщатъэм къвщенціздазу, свят и
льяньктуэкім заговщу егъатъэм къвщенціздазу, свят и
льяньктуэкім заговщу егъатым къвщентов правительствам. Спортымра туризмамила министерствам

кърбтъздажі щімах ткытьха
парат.

Туащахъм министерствам

кърбтъздажі щімах ткытьха
парат.

Туащах министерствам

кърбтъздажі щімах ткытьха
парат.

Туащах министерствам

кърбтъздажі щімах ткытьха
щени.

Туащах министерствам

кърбтъздажі шімах ткытьха
щащам урадьми хуагъ-й ора
щащам урадьми унгър зи

унабраща «Магъс Син уууха

манамара Попотоми Фиктор зи

унабраща «Магъс Син ууха

накій споотоме такум сах

накій споотоменхам сах

накій споотоменхам сах цежим Хорошилов Алек-сандр яла увыпар къъщи-каещ. Счастных Александр егуран зувыпар лъьсащ. Пщащахми Равнов Ляй-сан ефракцын къзхокасъвъм Простеве Бенеарэ Алопина Ксениера заухрал зафток къв тългар узуята зафток къв тългар узуята зафток на увыпар къзъязъка спортсменитым гувищам на при при при при унафзиц Соттаев Къурман къв гозара саутъзт щжажуя пратащ.

унафэщі соттавы кърумолі кыбігьзаукі саугьэт щжьяхуэ ираташ. Спалом-гигант зэкьэзэхуэм ныкіа спортсменхэм сау-гором Степан бжылэр щиу-Гъэтхэр хуащіащ.

УАРДЭ Жантинэ.

#### ● ТекІуэныгъэ-65

#### 3aya гъцэгцанэхэмкіэ Махуэр махуэм кізлъыкіузу 1945 гъзм

МЭЛЫЖЬЫХЬЫМ И10-м СССР-м и Совет Нэхъыщ-

хьэм и Президиумым н Жазкіэ адыгэ офицер хахуэ, ротэм и командир**Иуан Хьэ-сэн** Одер псым щызэпрыкым зэрихьа пыгьэм папцыя совет Союзым и Лыхъужь ціэ пъапіэр къыфіащащ. 3-нэ Белорус фронтым и

дзжэм яубыда Кёнигсберг и vэрамхэм бийр дагъэкъа бзыкіащ, зыкъэзытхэр къащ тащ, зыкъэзымытхэр зэтрау

руи зыкъатыну. Ауэ фашист хэм апхуэдэу ящакъым.

Москва Іэ щытрадзащ за-уэм и ужькІэ Совет Союзымуэм и ужькіз совет союзым-рэ Югославиемрэ зэрызэны-ожьэтьуным, зэрызэдэлэжьэ-ным теухуа гэгуры!уэныгъэм. Абы теухуа гуф!эгъуэ зэ!у-щэм хэтащ Сталин Иосиф, маршал Тито Иосип.

Бужнвальд нэмыцэ гъэры-піэм исхэм зыкъаіэташ. МЭЛЫЖЬЫХЬЫМ И 12-м США-м и президент Руз-

вельт Франклин (1882 -1945) дунейм ехыжаш. 1945) дунеим ехылащ. Чилим Японием зауэ ири-щіыпіащ. <u>МЭЛЫЖЬЫХЬЫМ И.13-м</u> Къуэкіыпіэ Пруссием щыіэ

нэмыцэдзэхэм зыкъатын ща-мыдэм, 3-нэ Белорус фронтым и командующэ маршал Василевский А.М. унафэ ищіащ а дзэхэм ебгъэры-кіуэну икіи зауэ гуащіэхэм па-

шэжаш. 2-нэ, 3-нэ Жраин фронтхэм (маршалхэу Малиновский Р.Я., Толбухин Ф.И.) я дзэхэм Австрием и щыхьэр Венэ къащтащ.

ващтащ. МЭЛЫЖЬЫХЬЫМ И14-м Америка-инджылыз дза за гуэтхэм я унафэщі Эйзенха-уэр Дуайт урысхэм япэ Берлин къызэримыщтэфынур къыгурыlуа нэужь, унафэ ищlащ и дзэ къарухэр нэ-гъуэщl щlыпlэкlэ иунэтlыну. Америкэ-инджылыз дзэхэм Рур и деж щрагъэкlуэкlа за-

уэм, ціыхуу хэкіуадэр нэкъ машіэ хъчн папшіэ, нэмыцэ мащіз хъун папіціз, нэмыцэ куэдым я Ізщэхэр ягъзгыль-ри, гъуэру ціыху мин 325-м зыкъыщатащ. Абы къыхэ-кіыу фельдмаршал Модель Г.

ківіу фельдмаршал Модель Г знуківжащ, Берліні хъумэнымкіэ им-перскэ комиссар Геббела-зауэліхэри берлиндэсхэри къвкуриджащ къарууэ яіэм-кіз советаідэзэм къапэщізу-вэну, къалэри урысхэм къра-мъткних тыну. Маршал Жуков Г.К. и

Маршал луков г.п. и унафэкіэ, Берлин щебгъэры-кіуэну щіынальэ псоми тіас-хъэщіэх лэжьыгъэ щрагъэ-кіуэкіащ. <u>Мэлыжыыхым и Главною</u>-Совет Союзым и Главною-

мандующэ нэхъыщхьэ Сталин И.В. къыткъузгу фашист Гер манием езауэ къэралхэм я пыщхьэхэм хъыбар ярегъа-щІэ къыкіэлъыкіуэ махуэм Берлин ебгъэрыкіуэн зэры-щіадзэнумкіэ.

Зыгъэхьэзырар УЭРЫШ Нурхьэлийщ.

## Дунейпсо Адыгэ Хасэм **ИГЪЭУВ**а ТЫГЪЭХЭр огу зылъытапхъэ

МТБУВВ ТЫТЬ МУРДВХЭР

Дарыхс Республикахам, кънцыянамыщау уремун уремун

- къзфакцуз узнасти... гъзхэр; - адыгэхэм ятеухуа тхыдэ, художественнэ къыдэкіыгьуэ зэрыіыгъхэр; - макъамэ, сурэтыщі гъуазджэ Іэдакъэ-

- маквамэ, сурэтыщі гвуазджэ іздаказ-щіэкіхэр; - тхыдэ, этнографие, бзэщіэныгьэ кьэху-

ткараз тистраерие, озущивытов кожу-тыра в тистраерие от торт ком от торт ком

кърралкэм шявіз жасхям къвта тхыльхэмийз. Абакуам къвщиятъэльзтумузу шиэтыгикэми пслуибам текумузу шаныгы кыралкам кыра

нуш: (178662) 47-31-83, 47-22-63, 42-58-34 Электрон поштым и апресыр: adyghe@mail.ru кънщынмышауэ lyэхум теухуа хъмбарегъаш! кышывть уэтынуш ДА Х-мрэ «Адыг» псальэ газетымрэ я сайтым (www adyghepsale.ru).

Саугъэтхэм я нэхъыфіхэр зэщіэзыкъуа Хорошилов Александр. «Феблагьа!» - жаја политика партхам

Мэдижымым и 12-м каныр сыхьэт 14-м кышы дару 17-м исыку. Муниками каныр сыхьэт 18-м кышы дару 17-м исыку. Муниками и 12-м бару ишат Урысей» политие нартым и Каобордей-Бальками и 11-м кышышалы райоордей-Бальками и 11-м и 11-м кышышалы кару ишат Урысей» политие нартым и Каобордей-Бальками и 11-м и 11-м

къур - шІыпіэ самоуправлений и Налшык кълго советым и Пынальо къудамэм и Щізь и депутатър сахъэти 10-м и депутатър сахъэти 10-м и депутатър сахъэти 10-м и налъ политику советым хъ-кываний за пъсъму. 

материт сахъот 14-м къмпья и 14-м моральными депутатър сахъэти 10-м и къмпърства и депутатър сахъэти 10-м и налъ политику советым хъ-хър сахъот 14-м моральными депутатър сахъот 14-м моральными депутатър сахъот 14-м моральными депутатър сахъот 14-м моральными депутатър сахъот 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъот 14-м моральными депутатър сахъот 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъот 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъот 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 14-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 10-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 10-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 10-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 10-м къмпърства и кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 10-м кърр - Кърр - КъБР-м и Парламентам депутатър сахъоти 10-м кърр - Кърр - Кърр - Кърр - Кърр - Кърр - Къ

ПОЛИТИКЭ ПАРТХЭМ

) ПКХУЗР - КъБР-и и Партаментам и депутатър сахъоти 10-м
къмпинайрази 13-м нежъто
къмпинайрази
къмпин

тхэр ЕЛЪКЪЭН Артур тр

«Зыуэ щыт Урысейм» КъБР-м и Парламентым щиГэ депутат фракцэм и унафэщГ ЖЭРЫКЪУЭ Бори

ХЬЭХ Сэфарбий

# Упней сращіз



Хьэх Сэфарбий зэман шјауэ йолэжь «Дуней гъаш!э» тхыгъэм. Абы шыш пычыгъуэ шкъэхуэхэм дэ куэдрэ дашрихыэліаш республикэм къвшыдыя Гарагхэмрэ журмалахмуэ. Хьэхыр тотхыхы Шым фэтьазу шкъэшыкіа Етіуанэрей дүнейпсо зауэм шыхуэхы къахуихьа мыгъуа-ты ух зямый эм. А зауаемра и ужык и уэгуушхуэ шыйамра къулейсы зыгъу къахыар зыкуэдэмрэ зыхуэдэмрэ тхакіуэм дегъэльагъу Къамбогра и ныбкыэтуу шыкисуулар жабагинизэмикі. А заман leйм тыншарэ тхээжу псэуарэ шыйу къьшізжыным, ауэ псоми хуэдэжткыхым шкээтепізныншэу къэна фызабэ тхьэмышкізэхэмрэ абы-хэм я бынхэмрэ.

хэж у зауэшхуэр ди текlуэныгъэкlэ зэриухрэ ильэс 65-рэ щрикьу махуэ льапlэм ирихьэлlэу тыдодзэ «Дуней гьащlэм» щыщ lыхьэхэр.

#### Зауэ къэхъеящ!

Зауз къзхъеящ!

П шэшдижы динаги узадания и прадижы динаги узадания диковай. Гушковай гушков жеlэри мэгүфіэ. Зекlуэкіз эокlуэ куэд шіауэ, ауз сыт мыгъуз зе-кlуэкін и мыхьэнэр, зыкъыкіэри-шіз у, имыгъэідэб у, имыгъэба-къузу и ужыми тш. (ужуткъэбаз-кіз ушыгугъ хъунукъым. Апхуэдэу зэрызекъэурэ, Гуащэ-къарэ и пщэдджыжь lyэху тіэкірр

гимуялу ээрызөкьэурэ, Гуащу-кьарэ и пшэджыкы Гуах утычду эзфінгьзіфи, льагэу кьыдэкіуэ-тек кізртіфыр шінткэуэну кьы-фіаны шкыжы экыштазэм, Муа-мин кыжы жыжы жыжы жыжы а... Къмплькан шыйыми, уи мыхабэзу, машін кьэпшари, -пыту фіыніаш Гуашукьару. Мухьид пытуфіыніакыми, шы-лыгары жыжы жыжы жыжы Кьеппьырт ар и нысашіям, и щы-палагу нэхьей, и нэр кыштау бодауэ, Фызыр къзшта-кьэш-тау еупшіаш ліым:

Мыр лю, къэхъуаlа, хьэмэрэ?.. Зауэ къэхъеящ! Нэмыцэр

зауэ коэльежи: Пэменэр кыттеуаш. Мухыд удз тіэкіур кырихш, выр щіктъэхури, зи льабжьэр ягьэ-тіыльа кыудей и унэмкіэ пльащ. - Мыбы зыгуэр хэдгьэщіауэ щытами аратэіэ, уи закьуэу укьы-щынэми!

щынэми! Ар щызэхихым, Гуащэкъарэ и фэр пыкlащ, апхуэдэу къэхъун жыхуэпlэр ажалт абы и дежкlэ, жыбуэліэр ажалт абы и пежиба, жейтуалым игу кытгы кыбыхсыну. Пушанхыра ху ей-кузмейид эз факылтыкым, хуей шылат абы: шылу кейм, пажы-ишэм бэлыкы псэр ягы-ишэм бэлыкы псэр ягы-ишэм бэлыкы псэр ягы-ишэм үшүү ишырт. Ашы-ркы-ушылтыу акыр жуу акуы- кыбым абын акыр кузушкуэ дуней псом тетта-кыым. А макуу аршам шіалаэри, гуп-гупура дашаш Ды-туужынкуэ шылуктуу даскэр. Мухыли ядаш за мазэ нэхх дэ-Мужылди дэкlащ зы маээ нэхь дэ-мыськуу - граджаш, зыхэтыну гупым и чэзур кэ-сри. Ауэ Јузхур зы\утыр фіыуу кызызытуры|уа, лэжкып-эхід экимык|уэт ліым жузэф|экlаш азы маэям чырбыш хьээыр у щыльыр біыну ээт-рипъхыэ, бгыкрухэр абы три-гьэ льядэжкын. Гынэгь үй жэрэгьэ льядэжын. Гэунэгь ун жэрэгэун, зэрыжаlэу, тхьэразэ кьахухьу, къыдэlэпыкь уаш, ауэ нэхыбэ хунэсакъым ищlэну - унэр шкэ темылыу къэнаш, сыт хуэдизыкы байы и нэгьэсыным Мухыд хушlэмыкыхуами.
И анэм зэрыжиlэмийэ, и Къам-

щыдэкІуейм. Мыдрейм зыри жиІэртэкъым, илъэдэкъэщыкІ

житэрг эковом, гилоэдэг озицон Морхумэ. Кьужаж советым ендуэліар абы-хэм з анкуэ эккым, куэд кърук-кумах дараж дараж у ахур кумах дараж кыр жараж кыр жараж бараж бараж кыр жараж бараж бараж пальэ. Япэшіыкі районымкіэ прашейри, заншізун кыраж ирашэкыжаш. Дээжіз абыхам ярашэкыжаш. Дээжіз абыхам ярашэкыжаш. Дээжіз абыхам ягьазэми зыдагьазу гьуагум а махуэм тегш екнохуам в Іноклыка, хэр, Псом уу эмьшуу, цівкур цынурт Вышкаэбіріч - кыуамжам зэрыджыру пункарын карат, машинкэхэм абдежым сыншагы кышашгы кышашүүн каратын ягъазэми зыдагъазэу гъуэгум а махуэм тетащ ежьэхэм я Іыхьлы-

M АДЭР зэримы!эжрэ, тхьэ-П мыщкіз, щіалэ ціькікур нэхь балить, няхь ўш ххэд хуэдэу ктьы-фіэшіырт Гуащэкьарэ. Зуэ энхь-фіэшіырт Гуащэкьарэ. Зуэ энхь уз жат. Мо зэрызэтунгьэлу цыта дрипсыриягьэри нэхь машіз ххуэд к кышыххурт. Мар жэт, мыр къаштэт жигіямэ, хьэзырш — ещізф і узухтхьобээ жытьей тіз-кіуи. Мыдрейми ахэр хуегьэдахэ, тоегъэгушхэ. трегъэгушхуэ.

\* \* \*
Пщыхьящхьям тізкіу шкахэу шыть уэльыжым, Гуащэкьарэ кызыхишіаш аргуэру уэндэгьу эрыхоуар, Літам, и піальз шимыбэльку правод пр

гъуанитым хуэзаница тізмум фіз-на каммыўсьцу тет пація эмсіры-ціз-мыхужьымрэ а сумкэм и бэз этет-элеміаліз-эрэ затехьарти, и пэм итізцівкъ хуэдэу къыпщы-курт жыхакаппаэу. Жыла хы-баршізлізр пэппъэрт, ар кыышы-кыхызную кажу эмытасус, Кыхса-ми, хыэл-эныпцізр и макузу шышы-нэрт. Ку эбхэтэм абы пэппъзу макуз псом тесар, къехкы и иль-том начжи, выпат па-таму шыйт гъуа нэужь, щыдэ лъздэж щыlэт, шынэу - къигъэгуlэ мыгъуэмэщэ?! Я пІэ къинахэ. и, ар гъунэгъ жанда элем на магаленым Мухынд картуулгу улуудар на картуулгу улуудаг үй на картуулгу улуудаг үй на картуулгу улуудаг улууудаг улуудаг улуудаг улууулуудаг улуудаг улууулуудаг улууудаг улууулуудаг улууулуудаг улууулуудаг улууулуу улууулуу улууулуу улууулуу улууу улуууу улууу улуууу улууу улуууу улууу улуууу улууу у

щыблям хуэдзу дзург гуауэр. Карактарар, Харагарар, Карактарар, Карактара, К

Хэкіуэдам шхээкін гугьэўт. Псом куэмыдэу, хъыбарьншчу кірэдаш жаізу кьатхамэ.
Гуашэкларэ кьезчун б жогь ур кьытрашэшіам хуэлэу эызэхуншэрт, Цацу шыкіу инээгхуамэ. Ар абы зэн ежырэгэклым кілтыным кізльыжэр тэккым, поштажыэр кыхым. Кізльыжэр тэккым, поштажыэр кыхым кізльыжэр тэккым, поштажыэр кыхым кізльыжэр тэккым, поштажызы кыхым нахырэ нэхм машізтажым падай ыгжыры нэхм машізтажым падай ыгжыры нэхм машізтажым падай ыгжыры нэхм машізтажым падай ыгжыры

Ауз адрейхэм нэхкрэ нэхь мащіэ-тэкькым псяк) ягкэвары, Шкьзшукаш апкуудру куудрэ, Ауз шкэзіршукакым зэлымыууэ, Кызэрешкызкіуар «Кыбарын-шуу кіуэдшы жыхуунамкіэш. Ар нэхь щабоіуэт мыбы шыгыуэ мыб-дем жылкууару шыхэкіуэдаш жаізу, шэч эыхэмыльых кыба-рым нэхнэр. Ауз Гуашукара абы шкызкіз арыкін нэхь машізуы-ыжынізыным хурикатырына мара-зыкшішкызым. Хурикатыры абы

рым нажърз. Ауз I у ащэкъарз абъз шкъяміз ря зъвий нажъ мащізу закинщівльным. Курункут тукъя жан кънтэтаржыжащ, тъмуэрэ Іурымузькийау з щьлту. Апрейкуз-ри къмізэху асащ, Гъащ, гуіащ ахэр куэдрэ а пшыкъзщкъзм. Пша-пэрэ захуэгуалу щызэб Гринківныхар. Дэпльеи уадъ, къепльыхи цылть. Гупъмий эпльяч псыхьуз, псы, еизпија мэзыкь, мо пшапэ эххуэгуам, ит кур пит-хаху неш-хъейуу. Шыбатъямий зыкъебо-къуз кама, къмібкиз-х зуану. Ищ-кързуа кам, къмібкиз-х зуану. Ищ-кързуа кам, къмібкиз-х зуану. Ищ-кързуакам, кыбикыз-х зуану. Ищ-кързякіз уни пъвпси здящьмы!эм кумажкіз шыізнящі, камифутей баням, шыпсыранз, бэрэжьей баням, шыпсыранз, бэрэжей Суэры правня зыщення зыкания страння правизания шы пр оанэм, шыпсыранэ, бэрэжьей гүрэрэн лагачу дак!ехэм эшіаш-гэрээн лагачу дак!ехэм эшіаш-гауэ. Ипшэк!э кывшыс грунэггэ закьуэр, абы грунэгьчуй уедикэ хуунум, уф!агъэж хъууэ ук!ийкід эзжамыхыму жыжыэу пы!укауэ. Дыгъургъуум хууару къыжэнаш гушэкыэрэ тхээмышкірэ паб-жыэм и закьуэпш!ийуэ. Куароз хагипаш фжэ

Дыгьургьуум хуэдзу кымжинац Гувщикырэ тхыммицийр паб-коэм и заккуэпційтуэ.

Куэдрэ хизливац фыз косыпын-пыр кымшуальный дыскым, шы-пыр кымшуальный шыкыум, шы-пыр кымшуальный шыкыум, шы-пыр кымшуальный шыкыум, шкы-пыр кымшуалыный шыкыум, шкы-пыр кымшуалыный шыкычты кымшуалыный шыкуит зы-димыда абдик іузэ шыкіуиті хуэтыжу - ліэ жыхуаізракы-утіыпшані эну хуэтыш қызабар-утыншані эну хуэтын қызабар-утыншані эну хуэтын қызабар-уалыш жым захимыхыу ш шкы-хуэтыжу - ліэ жыхуаізракы-рижый мым захимыхыу и шкы-хуэтыжу - ліэ жыхуаізракы-рижый мым захимыхыу и шкы-хуэтыжу - ліэ жыхуаізракы-пын уалыжыны захимыхыу асмы-расыны жызабыр, балыкым-пын кызабыр, балыкым-тын кызабары кызабары жыза-пын кызабары жызабары жызабарынын зауупсысыкым, мытымыхырыныны-заунуны кызабарынын жызабарынын кызабарынын жызабарынын жызабарынын жызабарынын заууны жызабарынын жызабарынын заууны жызабарынын заууны жызабарынын заууны жызабарынын зауунын жызабарын зауунын жызабарынын зауунын жызабарынын зауунын жызабарынын зауунын жызабарын зауунын зау мыувыlауэ цlыху тогуlэ, токlуадэ. И щхьэгъусэ бегъымбарыр, цlыху дыщэр зыхьар нэгъуэщі? Нэ

гьуэшіктымк фізиуэ ктээлылгаггуу а щіалэм иришіар, и лагауны-гьэр ктызэрытрикар, иджы езым Алыхыма мабыкіз кърншізжащ - іяхыкащ и псэр зыткыжкуар. Гуэныхылару зызыльтатэж Гуа-щэктырэ абыхэми я зактуэтэ-кыми и фізиц жизфарынур. Икту-реягыкіз къулейсызыгтыўи мыгъуагъэуи къыщыхъу псор абь ирипхырт. Шэч лъэпкъ къытрихьэртэкъым и щхьэгъусэ «бе-гъымбарыр» езым и зэранкіэ зэ-

«XЪУНЩ, хъунщ, хъунщ» жиlэ хуэдэщ къуажэ гупэм щехуэдэщ къуажэ гупэм ще-жэх псы кlантlэ цlыкlум тет шхьэл цlыргъуутlэм. Здэхьэжэм, lэуэ-льауэ ищlым ар къыхэбубыдыкl шхьэкlэ, хъун льэпкъ хэмылъу къыпфіощі езым и Іуэхум: зэ шіоскъыскъэ...Зэрыщыту зэщіощіоскъыскъэ... Зэрыщыту зэщіо-кіажуакуа, шіьі зу з зэрыкіым хуз-дэу. Кьэмээтц абы щіэтыр. Кьэм-ээт Гуашэкьарэх э я гирнэгьуш, ліы зэіэщіэль льахьшэй, угьур-лыфэ выли тетш. Икій угьурльш, Ар Гуащэкьарэ фіыуэ ещіэ. Ауз «угьурлы» псальэр абы шхыжія жылізу языныкьузхэм ядэркым Къалъытэркъым хуэфащэу. Хьэ-рэмылъэжьщ, ухуеймэ, ахэр абы рамыпьзикьщ, ухуеима, ахэр ады зэреджэр. Тказ защард эжиращ шхьэлтет угъурлы дунейм темыт ут Къз ају темыгум, андел зыштэну јукъб ефэндым псым шхьэлтетым и пыдар кърихъзжыу шильэгьуам жиlауэ шытари уигу кьагъзыфыя: «Къхуэ шыр кърукъзахыу шытами наухыфП ады кьэкы щыгами нэхьыфгг аоь нэхьрэ!» Щхьэлтет нэхь хьэрэм щыіэкым, жыхуаіэщ, Хьэмээт и хьэрэмагь льэпкь, пціыр сыткіз щхьэпэ, Гуащэкъарэ зэи ильэ-

гъуакъым. И къзлэлагъщ, илъзгъуамэ, илъзгъуар. Ар ящышкъмм эм шкъзгъусэ зауэм щый з
конку яза шкых убэ зи закърэу,
към зыгуэрура хушыткъм, тегушкъм зыгуэрура хушыткъм, тегушкъм кър защихъм. Кър зауагжанам
досхом мы Къзмээт хуэдэ яюткъмм. Гуащикъра решкры, шкых
ужуја хуэныкъузхэм съттым дежи
пауэтныкъунум хъзърша. Закъмм,
птрукъвым абы мы цыхубъми тузакрабрами, улафам и жагъуз
къвщищам къзызръщихъщыка
кърдейр урикъуни, къжкуища
јузхуткъзбэзхэм я гугъу умыщыхии. Цвкуу зыкузар зы мащіз тамуми къзыретъщих, Къвбопішкух на бузху мыхконами закрабра зы мащіз тамуми къзыретъщих. Къвбодиху за ухуя умахковтания за прави за къра за мащіз тамуми къзыретъщих. Къвбошіз тізицуми къвьует-ашіз. Къвібо-цівіх уз ві Цузу, мыкьянэнші цівікцуніз, уебляму зы псає паса къузикіз... Миси цижы чэзум житъз-тьихактьым. Шівковау в къвщильть пъум, къвінежьори, и нартізи тэку-ньішкуэр інханц. Інхри, эдіх ищіактьми, купикітутац, ищіактьми, купикітутац, цанти ужакти укажности икъэжыху пэлпээн хуён хурамэ, зы сакызгийн изхыбэйугий шыгын хүүн хүрийг төлөл алган тарагын хүрийг хүрийг төлөл алган хүржу. Көмүр хүржу, көмүр хүржу, көмүр хүржу, көмүр хүржу, көмүр хүржу, көмүр хүржу, гурамын хүржүн хүржүү хүрж

йопль. Мо апхуэдэми емыса са-ойий фівиціашхуэ ещі, дауи. Нартыхур нэкь хыыгьуафізт. Кээжыгьэр папцізу ильщи, хуи-ту уигьзбаксуэркым, кышхыэ-допьэльэх. Нэхыри, хээжыпшій сыти хихакым, изш. Сыту цівку-фіьщэ-тіэ, мы Хымээт! Хыэрэ-мыльэжж жаіз итіани абы цжымыльэжь жаlэ итгіани абы шқыз-ий. Ар жызыыхэр езыкуараш қыз-рамыльзр. Гуашэкьарэ ирегьз у-вых сабийр. Си Ізпэр кэзубышыт, кын, жи. Накіуэт, игі Ізбэ ціыкіур кызызти. Підэркым. Хуичыр-кызы Кьамбот пъзбакыуз. И мам мамым шіндээри, и Із ціыкіухэр Ізтауэ иіытьаш, кычштзу и Ізпілым тритьэтінскээ кызи, льяз чным хуэду. Зыкуейр кызірэюмыхызуэ уальзі энкым. Асыкаэтым и хуэду, Зыхуейр кызіэрымыхызуу увы Ізнукым. Асыкаэтым и ужымикіз льэ макь кышызэхех. Кызээльтамын эк ужымий эк ужымий эк ужымый эк ужымий эк ужымий эк ужымий эк ужымий эк ужымий эк ужымый эк ужымы

. Ідуэрэ еогьэкіуэкірэ-тіз гва-підэрація мытъу ар сыттий! Зэ зым, зами апрейи гуізгъу хъз-кар къвізрохьз... Сыт жадзу зъ-эктемьнан нямыцам текухуауз? Къзс мыгъузу ягъзхыбарри зы-комым...
- Арац жаlэр, къвкіуэу... Дауз ухъру ун закъуэу, сабийри пкіз-рыцузи закъуэу, сабийри пкіз-рыцузи закъуэу, сабийри пкіз-рыцузи закъуэу, сабийри пкіз-рыцузи закъуэу, сабийри пкіз-тышыю?

тыншыр?
- Мухьид мыгъуэм, мыгъуэ мыхъуауэ Тхьэм къыщ/игъэк/, пщ/энухьим, апхуэдэ хъыбар lei 

гурыІуащ икіи зыхищіащ: «Тхьэ-тіэ!» щіыпигъэувэжар «Лю щіыщыыІэнур!∗

\*\*\*

хуэээ, илъагъурей сытурэ екlуэ- г уэрхэри къыпхилъ хьэрт. И текlыу щытакъым. Жыпіэ хъуну- гушхуэныгъи и къаруи пэмыльэкъым зым теухуауэ адрейм псо-ри ищіэн жуздэу а тіур зэрыціыхущэу. Иджы, зауэр къэхъейри, абы дэкlащ цыхухъуу жылэм дэаоы дэкващ цыхухьуу жылэм дэ-сыр, сэкъат зиlэ зырыз фlэкlа къэмынэу. Мыр... Гуащэкъарэ абы и гуэныхь сыту ищlын, сы-маджапэми, ищlэркъым.

маджапэми, ищіэркъым.
- Упсэу, - жеіз Гуащэкъарэ, уэ-рам зэхэкіыпіэм нэсауэ пэгуныр цызэіэпахыжым. - Ткьэр арэзы съыпхухъу...

къарэ зыри зыцигуэртэкъым, рэ дригъэзеяц Јзири ціьюури зэхяти дэнэ сът пиціант. Каб деж.
зэрыхказу, бжэм хуразу щыгыт, пиціам).
- Съят сшіэн-тіэ, скыжыніц.
- Заршказ учар турамы на мара правода пра

<sub>Р:</sub> Якъутэжащ, тхьэ, ыхьы, мес, ори зэбгралъэфыж, дэри тху псори зэогральэфыж, дэри тху къэдубыдащ. Колхози сыти щы!эжыну!ым дяпэк!э... Нэмьщэр къок!уэри, абы колхоз щигьэ!э-ну!ым, к!уэ псынщ!эу!

БЖЫХЬЭ махуэ уэфі дыгъ-гъўшці кыгійні кырійні кырійн хуащи, зылъымысым и мыгъуагьну, зобграхуж унащхьэ чэзууэ. Гуащэкъарэ, Ас лъэнбий и псалъэр щызэ хихым, къызэщізу-

щыжу къижыхыырт къэрэндащ-рэ тхылъымпІэ кІапэрэ зэтеубыдауэ зыlыгъ щlалэ къамылыфэм - хvнэсыртэкъым хэт сыт хуэдиз - хунэсыртэкьым хэт сыт хуэдия мэл ирихужьэми итхыну, Зэээ-мызжідэй кьыхэкіникіырт: ээт, ээт, дапшэ мы уэ гжур? Абы жи-ізм үзэх тришіыхыу жэуап кы-эьти кьажыіріт, кызыкрізмы-іужухсэу кіуэцірызыткыр нэжыі-бэт. А екіуэкі кьом тельыджашау эхэллыми и хъмібарыю кышік-

кыпкукту... А ек/узи кьом тельыджащуу - Иджыри жыжьэ ук/уэжын захэлыы и хызбарыр кышыры жыгыз пэгучышкуари... пайгегшауэ лкужылынукылы, фіземый/уаш армыктуы эк-дыктизын зыгуэр кызкикыну зэрыхуейр биитри» жылам жыгуур кызкикыну зэрыхуейр биитри» жылам жыгуур кызкикыну зэрыхуейр Гуаш ыкар эундагы ушкуэт. язынык ужэ эм хулду, кызкикы- Такымышка, Мужын дар ишдами! нү гужысөну халыздакын, ихэу Аршкызид ар шыдаким Гуащэ иль лызликь думыльагтыу, хузму-

и тхьэщіэныр иухри, тепщэчхэм тыр, - сытми, зэ щынэсым, Гуа-псы къабээ дигъэжэхыжын и щэкъарэктызэхихащ къуажэкіэм псы къабээ дий-ъэжэхыжын и щукьаро кызэхихаш куражуябум гугъзу зыкылгыза н зуужьщ я бригарир Аспъэнбий и макь къращам гу щыльитар.

Эи хыэр зей мыгчуэр умыхуун и дижинсту кызы/пээда къудейуэ шалэ цыміу, уэсщэнур лю?!

арат шууэ. Шы зыгесым къемый-кызындуу жүр зарат шууэ. Шы зыгесым къемый-кызындуу куражаш анэр, гуужкауа, Кыам хэээрыхым дээлькым, Эмыхэр бот, ий, кызышүү дараж ымылуу хэрэм кезуухауа эракым, кол-къзхъуам шхызка, гыакым, зи квэхкуам шкьэйз, гьакым, эн кой мэлш, Хэт сыт хуэдиз яхуми, грэгусэри, шрым экым/(быш, Арат иужыйз кэкмужынуш, Ар алхууа-абы ишіэр, и жагъуэ квашамэ, дэу шіэтшіыр нэмыцэм ізрымынубауэ. Алху адзу ишіакты уэтты Былымыр льэныксуэ едгтээвш, кин чыхуий нуторыйуэжыртахым, мы ізш шіыкіум нэгкуэші ізмал шіылта, квыз эбтьэдэзыми, эніу ктыруулаткым. Шкьэж сэ былы, теужым. Шкызж сэ былы, теужым. Мырс суузахуманум нэмышам. Мырс суузахуманум на мэмшам. Мырс суузахуманум на мэмшам. шылы, къвызоп въдъялият, этир:

— ковим, темняких,
— сыарэзьші, тка, щыль ду— нейр къртжажоу. — Уз ейм ун ав— кыхуадо за муза къафита,
тъэгусэ цжъякіз сыгузавэрэ сэ!

— Фжьумэ, втъашхэ, бийр къыды-

Зэрыджыжу, мис мылку э́дабэзу, шкээж и пш[ант!э дигрэхкар кьадэвгэжыжурэ, мыбдеж ды-дэм шызэхабхым, ээш!эувыы-Ар шызэхабхым, ээш!эувыы-кыж гурэхэрэ кьахэмыкыму кээ-накъм мо шыху / ув зэрызехьэм. Шызыш\_lэя! иыть мэльр эутып-шу ежьэжай - Алыхыым къы!эщінупціа и гугъэжами, Іуэхур нэ-гъуэшіу къышіндзыжат. Ауэ абы

выІыкіащ: нэмыцэм колхоз м:

такуа раш. «Ар уэ пхуэдэкьым!» къым, къэхьунк!э хьунун зы зэрашиясьумэн зэдэаш мар уэ пхуэдэкьым!» кым и пишьказлія къыхауна на разкузарэр Гуашказьра фікуэ такьым. А Іуэхум и нямышам и пудэээктуэри, нэткуэш мыгтуа-шылкуумуу жыхуэйэм къыбар гьэ уэ эмэн къэубэтэрация цыхуун шумуу жыхуэй жыхауды м къыбар гьэ уэмэн къэубэтэрация цыхуу жыхуэм жыхуа жыхуар жыхуа

- ДаІэ? - Месри, къомыжьу щыти мобдей! - Мамэ, ахэр зыми ейІэ?

Хьэуэ...
 Зыгуэрым тещіыхьауэ ягуэшуи

Зыгуэрым тещіыхвауэ ягуэшуи къыхуэшкьым Гу ащэкьарэ колхоз мэлыр, щхьэж къыхужэх и Імкьзу фізкіа. Тоу, хы, нэхъыбэж къыпызыхухэри ильагъурт.

- Хьээим-чэрим, уи Імхьэ гуэр къыхуяіми зы ягъэ мыкіын, Му-

. Хьээим-чэрим, ун ыхьэ гүэр кыххаймг эзы ягаэ мыйын, Му-кых арман эзы ягаэ мыйын, Му-кых арман эзы ар

льэфаліям, Гуащукварэ и Інті и блэгушіям шівлэк шытыр кын-шінхри, Іэбаш, Нэгьуэші зыи кырхуральзарэліаш шівла танэ-шівкірутівм. Ар Хьэмээт Гуа-шіквар інжаруубылар ара-ра Ара-тэкьым. Зым и бжывкуэ пьэны-круэ тэмэму дэкіекуэ мыхыу, моуз хуэупізшіа-хуэцізшіауэ зы кэльямэт гуару кырхужірыт мыд-рейр нэ хь инт. Тізкіуи хуэшіа-куэ т. Уза сату, жуэжылу шымыту, къалъху ат апху эдэу - тlэкlу нэхъ кlэщlт и кlэбдз лъакъуэ лъэныкъуэр. Гуащэкъарэ и мэлхөр япэ къри-гъзувзу къыщежьэжым, къилъэ-

гъуащ и щіалэ ціыкіум нэгъуэщі зыи кърих уэкіыу. Щынэ піащэ зыи кърих уэкіыу. щынэ піаща гу эрт, езыр дахэ дыдэ ціыкіурэ, и натіэ къабээм хуэзэу зыгуэр щьхуа фізикіа умьщіану хужь хъу-рейр х эту Аршкьэкіз ар нэгъ у-щіым льысахэм щышу къшціэкі-ри, трахыжащ. Ар зеир Пакіухуэ жых уаІэ фызабэ гуэрт, Аскэрбий и цІэу зы шІалэ цІыкіу Къамбот и ныбжыну иІэу. Арати, мо Къамботым, зэхъуэпса мэл дахэ ботым, ээхьуэліса мэл дахэ цІыкІур къыщыльамыгъэсым, къытехьэри, зэрихабээу, щіым зыхијубащи, магъри щыльщ, зыд-ридзейуэ. Накіуэ нэкіуэж, жиіз-кін, дэнэ щыхээзгъэнт. ЕІзбыхыу кънштэн и гугъа щхьожіэ, дэнэт, зыкъригъащтэркъым. КІийр т ет-хау эрт. Абы г у лъамытэ у къэнэнт, псори йодэхащІэ. Аршхьэ-кІэ магъри магъ. Абы фІэкІа Іуэху яІэжкъым. ИтІанэ, зэгуэпыщэри. Гуащэкъарэ абы и нэкіур хущіиху-

сэ, узыхуейр, сэ къызжеlэ мыдэ! - Мо мэл натlэху цыкlум хуейуэ

аращ, - къыжра!э.

Ар ТІакіухуэхэ яльысащ... Ягьэ кіынкъым... Къэхъуэж уащэкьарэ, уи мэлитым яз е ти. Аращ зэращІари. Езыхэм занщі у фіагьэжу яшхыну арати, щынэр мо мэл пшэрышхуэмкі э кърахъуэжащ. И бжьакъуэр яlыгъыу къалъэфри, и пщіантіэм къндаут і ыпукальэфри, и пщіанті эм къндаут і ыпщхващ. Къамбот гуфі зу къндэльэдэжри, щынэм бгъэдэль здащ. Щынэми, піащэт, мэдым хэбгэ этих гуфізу къыдэльэдэжри, щынэм бгъэдэльэдащ. Щынэми, пlащэ т, мэ лым хэбгъэгъу эщэну. Икlи lэсэ гуэрт Натlэху. Мопхуэдэу къра-хуэкla, къральэфэкla щхьэкlэ, щтэІэштаблэтэкъым. И пІэм итт, зимыгъэхъейуэ. Зигъэхъеякъым Къамбот щыбгъэдэлъэдами. Кlуэри и пщэм зришэкlащ щlалэ ціыкіуми, тіури щытщ замыгьэ-хьейуэ, сурэт зытрагьэхыну ува

 - Мамэ, ей, мамэ, мы Натіэху
 сэ сысейщ, модрей бжьакъуэ къуаншэжьыр уэ ууейщ, хъунІэ? - Хъунщ... Мыхъужыныр къып- Хьунщ... Мыхьужыныр къып-хуэмык/уащэрэт уэ Іейм, жылэр кънгщіэбгьэгльащ уэ, сыт апкуэ-дэу ущіэмнатыр? Уэ уэстынц сэ уэ, зэ сыгъэльагьуж а нобэ зэ-рызыпшіари! Иглашіэм спъэгъуа-къым сэ уэ Іейм хуэдэу ерьщ... А зыхуей дыдэр зыІэримыгъэхьауэ увыІэнукъым, зыуигъэукІынущ,

уукlынуми. Абы жиlэхэм едэlүэххэртэкъым Къамбот, и тхьэк|мэми ихьэр тэкъым. Унэм щ|элъэдэжри, хуэнщ|ей т|эк|у къахущ|ихащ мэлит|ым. Нат|эху и |эмыщІэм иригъэшхыкІырт, ауэ модрей бжьакъуэ къуаншэр Іужырти, зыбгъэдигъэхьэртэ-къым щіалэ ціыкіур. Къамбот хуабжьу щыгуфіыкіырт и Нарыджэгу хьэпшыпу фіэкіа. И Іупэ хуэнщіей защіэм ба хуи-

ліэ хуэнщіст защіз.. од ..,... (Іырт, къиубыдырти. - Бэяут иджы, Бот, иумыгъэ-- bэ яут иджы, bот, иумыгъэ-лейт, - жиlаш ар щильагъум ы-гуащэкъарэ. - Сыту у делэ мы-гъуэ уэ... Пэкlуи сыту ущымы-мэхъашэрэ, нэгъуэщ мыхъуми.

(КІэльыкІуэр 4-нэ нап.).



\*\*\*

#### (КІэльыкІуэр. ПэщІэдзэр 3-нэ нап.).

Къигъанэртэкъым абы щхьэкіи. Зыкіэрик ухьырт, ба х уищіыр т. Нэкуи напіи иіэжтэкъым а мэ-лыжь ціыкіум фіэкіа. Кіэрыіуат жэщи махуи, зэрыжаізу. Езы і уащэкъарэ т!эк!уи зигъэпсэ хужат, пэжыр жып!эмэ - и ужьым ищ!ауэ къикјухьыжырт экъым Къамбот мэл гъашхэм хуэдэу. Мэл гъашхэм и ужь иту къикlухьырт иджы езы Къамбот.

Гуащэкъарэ, зи, и фІэщ хъур экъым мы екІуэкІ псор. Мыхъч мыщіагъэу къилъытэрт зэхащіыхі къомыр. Хьэмэрэ, нэмыцэм іэра ыгъэхьэн щхьэкіэ, ціыхум тра-уэшауэ арауэ піэрэ а зэрыжаіэм хуэдэу? Арагъэнщ, иужькІэ къы-хуахужыну. Ауэ цІыху хуэкъу лейызхэм, мо зэман зэхэзэрыхьам эр пхуахъумэн ямышхыжу? Мес, Тlакlухуэ фlигъэжакъэ и зы мэ лыр. Аращ адрейхэми ящlэнур...

лыр. Аращ адренхэми ящіэнур... Гуащэкьарэ зэрегупсысам хуэ-дэут ар езыр зэрыщытри. Зэман дэкіри, мэлхэр хахужаш - ягьуэ-тыжар. Мащіэщ зи мэл кызэлауэ зытыжар. Ятыжащ Гуащэкьарэ, нэгыуэщі унагьуэ зырызым. нэгъуэщі унагъуэ зырызым. Щхьэ, нэгъуэщі мыхъуми, зыр ямышхыжарэ фіагъэжу, апхуэди-зу гугъу зыдехьа мэлитіым? Яш-хыжакъым. Тхьэмыщкіэм и іыхьэ хыжакъым. Тхьэмыщкіэм и Іыхъэ дэтхэнэми къыхэкітэмэ, ар тхьэ-мыщкіэ журэт итіанэ? Тхьэмыш-кіэжынтэкъым. Тхьэмышкіэм къыхимыхми и закъуэкъым, сыт хуэдэ Іуэхуми хелъхьэ. Хилъхьаш Гуащэкъари. Хилъкьаш, х эльхьэ-

К БАМБОТ ещіэж папз. Мыращ жиізу кънціакужьну езыр жиізу кънціакужьну езыр на разрыщата в парадом да парадом выгур Къуэнэфыжьым жұлыда хуат Шульагь уэмкіэ къвдыкьэ-жу араги, гугьут гъуэгу бгъузэжь ціыкіу мкіэ укъехыну. Жэщт. Фіыдэхуэщ адэм выри гури къуэми, выр итхьэлэным тІэкІущ иІэжар. Адэм выр шіитіыкіри къыдишыжащ. Итlанэ езы Къамбот цlыкlyp ІэплІэкІэ ирихьэхыжііі цыкіур ізплізкі э прикь эхыжц бгыми, иутіыпщыкащі, Льзбакьуэ бжыгьэт я унэр. Езым квигьэ ээжщ аби, пхъэр гум иригьэзэ-гьэжщ, выри щінщіэжри, къыды-хьэжауэ щытащ. Кьамбот фіыуэ ищіэжырикым а псы щыхуэліамрэ гур щыщхьэпридзамрэ а зы ма хуэ дыдэрами. Ауэ я папэ хишіы кіыжыр а тіуращ. Къамбот апхуэ-дэу ищіэжыркъым езыр щригъу-сахэм щыгъуэми, ауэ кхъужь ціыкіу куэдіей мэзым къыщищыпри папэ пкІэунэм щигъэгъуауэ къэнат армэм щашам. Иджыри ар къэнат армэм щашам. Иджыри ар яухакъым. Я мамэ кърихьэхыррэ яшх. Псым халъхьэурэ, ягъэу-цынри, ауэ 1эф!! Къамбот абы ипсми йофэ шейм хуэдэу, ф!э-МІСки нофу шенж хуздуў, муздуў фідейщ. Зи, а зэрыгъурым хуздуў пруч ешхыф мээ кхъужь ціыкіур Къамбот. Нэхъыбэм аращ ищіэри. Ноби мамэ ельэіущ, пкіэльейр ноои мамэ слозг, —, кІрыригьэувэри, и жыпитіым из къищіащ. Мамэ, Мышэ, хьи, удэмыкі, жиізурэ фіыдэжащ Къам-бот, и анэм емыдаіуэу. «Жыжьэ ylyмыкl, сыпхуейщ», - къыкlэлъы-кlиижащ, щыlэщlэкlыпэм. Жыlэкийжащ, щылэщэлилилэл глоло мыдаlу эщ Къамбот, жыым тесу псым йопыдж. Игъзудафэ и гугъзу зэи мэгузавэ. Сыт мыгъуз-ри и удафэ хъарыпым, ауэ... Фы-

уэу ельагъури, пэрыуэфыркъы Зи. жыжьэ кlуэн lуэху зэрг х уэртэкъым езы Къамботи. Му-хьэмэдхэ, зы унэ къэбгъанэмэ, етІуанэм щыпсэу и ныбжьэгъу шІалэ цІыкІум и деж кІуэ уэ арат Ар ищІэрти, арат и анэри къыщіыпэрымыуэщар. Ліо, хуей



# HGN LPUMIS

Iуащ ар нооэрен Іуэху гъусэ къы- нущ маоы алхуэдэурэ, - дыхьэш-зэрыхуэмыхрчүр - адам цыгъъу у кащ ФатІмэт, икыухаауа шыль гукіэ зыщіыпіэ кіуэну къыщіэ- пхъэ упсахуэ къомым тасыр хи-кіынт, Дауи, кіуэнщя япалэ и гъу- гъзувэурэ. - «Жанхужы- фхужы-сэў. Езыр Кіуэнтэкээ, я папэ иізжамэ? Ауэ кІуэнт, сыт ми!.. Къамбот Іейуэ ехъуэпсащ Мухьэмэд. Зи

бот тепуз еккумский, уден касып!
Зауам яшар зарашауз, мы къэбльм лlы къарзынауи къыдэнат.
Къамбот ахэр гукіз къибжу уващ,
мукъмэд, сымэ щыгъгушшэжауэ.
Мис мы и ныбжээтъум и адэ Пьостэнбий, адыгэбээ діэнка зымыщіз сонэ льэбышэ Молэкъасым,
мистълтикумску жы ми тьатэм имыгъэткіужіауэ жы-хуаіэ Абий, Мухьэмэдхэ я дадэ Дыд, щхьэлтет Хьэмээ т, цхьэу-сыгъуэ гуэрхэмкіэ дамышу къз-на зэкъуэшхэу Зырамыкурэ Асльэнбийрэ... Абыхэм я цІыкІухэм ехъуапсэрт Къамбот Іейуэ. Льостэнбий выгур зэщіищіэу Мухьэ-мэд сымэ щыдэкіым, Къамбот мэд сымэ щыдэкым, къамоот гупкіэм зыпищіэри зы уэрам дэкікіэ зригьэхьащ Жан ціыкіухэ нэс. Абы и ціэ дыдэр Жанхужьщ, ауэ Къамбот сымэ Жан жаіэ. Жан Къамбот нэхърэ нэхъыжьщ. Нэдоджэгу. Къамбот фІэфІейщ абы и гуашэ хьэпшыпхэр. Хъыджэбэ цІыкІухэм я гуащэ хьэпшыпхэм уроджэгури уахэсщ, жари Мухьэуроджэгург уахэсш, жаргг гухьэг мэд сымэ ауан къыщащі щыіэш, Нтіэ, лю? Жан и гуащэр зыщін-гъэувэн унэ хуещі, гъуэлъыпіз ціыкіуи хуищіащ ар щигъэ жеину. Ауэ Жан и гуащэр а Къамбот хуи-ша гъуэльып эм зэ закъуэ фіэкіа щигъэжеякъым. Я дадэ гущэ дахэкlей хуищlащ. Гуащэ цlыкlум ху эфіыпсу, щіэбупскій хъуу э. Да-уй, абыхэм я дадэ Нэійб пхъашіэш ум, абыком я даргэлиот икъещизи.
Абы сабий дарг эзэрыльнай гучин
ещьер. Хьэблэм дэскъым гушэ
акиуммыша, я мам экъымуриаш
езыК къвмботи а Нэйиб дарг ища
уман за ум гущэм ирапіыкіауэ. А гущэр абы зыхуишіауэ шытар Къэрэжанхэш. зыкунщауэ щытар гквэрэжалкэц. Абыхэм я Марье гущэм хамыпхэ-жу Къамбот къвлъхуати, Гуащэ-къарэ къаlихри, Къамбот иригъэ-лъащ, ин хъуху. Иджы а гущэр ищіэркъым хэтхэ иратыжами. Ауэ Къамбот ещіэж ар я деж щіэту зэрыщытар. Нэіиби, Жан и дэльхухэу Хьэлымрэ Жанхъуэтри, я мамэ Фатіимэти - псори къы-щогуфіыкі, Къамбот абыхэ я деж щі уфівікі, къвмоот абвілэ я деж кіуэху. Хьэлымрэ Жанхъуэтрэ инышхуэщ, мэз мэкіуэф, нэгъуэщі я мыгъусэу гукіэ дэнэ хуейми макіуэ. Щівімахуэм а тіум мактуэ. щівмакуэм а тум пхъэіэжьэ цівкіукіэ къыхуашауэ щьтащ Къамботхэ. Пхъэр яунэщіа нэужь, іэжьэм ирагъэтіысхъэри, куэдіейрэ кърашэкіащ, бгы цыкіуми кърагъэжэхаш. Ауэ ахэр къыдэджэгур тэкъым Къамбот. 

эзхуякум дэту. Мухьэмэд ауэ къс-жьуэпсат ар шригьэльэгъуам! Я Льостэнбий абы зыкін уемыхьуа-псэ, нэхъыфіыжу пхуэсщіынщ, къыжриіат. Даіэ-тіэ, умущіамэ? Хуищіынт Іейуэ. НэІиб дадэ хуэ-дэу ар мыпхьащіэ уэи, ауэ сытми жилат ахху. дәу ар мыпкьашіз уан, ау сытми жиіат ахыу.
Гупкізм кьамбыт жыныльэтыкіы у кьамбыт Жанкэ щыдэльэдам я дала пкьэ гуэр ийушіу гуышын айыт, я мамэ кыуышій шкызідэ мама кыуышій шкызідэгі, я мамэ кыуышій шкызідэгі, айыма кырам

дэтт Къамбот занщізу къыгуры-іуащ ар нобэрей іуэху гъусэ къы-нущ мабы апхуэдэурэ, - дыхьэш-

Къамбот щыбгъэдыхьэм, Жан и Іэпэр и Іупэм Іуилъхьащ, умыІэvэ-Ізпар и Іупзм Іуклъкъвац, умы Ізуз-льау э, мыр къз бгь зушынущ, жы жуи Ізу. Апх уядат ар сыт шы-гум. Пш Ізнтэкъм и а Иыгъыр гуашэу, сабий дыдэу фізика. И чэ-зум игь эжейрт, абы и фізи ды-дау епсальзу, етугьу ихуапэрт. Пыгьэ уи Ізга ар абы бостей пціа-нзу унэм щышшіым къвщегъзжи. нэу унэм щыщылэм къьщаетъэхи. Екlуу фlэкlаи пхуихуэпэнутэ-къым. Пщэдджыжь къэс и напэр къабээу хуитхьэщырт. Мэмэ жа-ліэ, жиlэрти, быдэ иригьафэ хуэ-дэу зищіырт. Зищіыргэкъым абы, пэж дыдэу иригъафэу къыщы-хъурт. Къамбот и жыпым илъ хъурт. Къамбот и жыпым иль кхъужь гъэгъуам щыщ Жан хуишийри, хуэм дьдэу, «Ізуа» цІькИур къызэримыгъэушыным хэту жиlащ:

- Мыр папэ дэрэ мэзым къыщытщыпауэ щытащ зэ... Сызди-

шэри дыкlуат мэзым выгукlэ. - Дапщэщ?

щымыкіуэм.
- Дэ ли Мыши щыіэщ а зауэм.
Артопгьауэхэм яхэту нэмыцэжьхэр ээтреумі, топкі е еуэурэ.
- Хьэфэ топкіл?
- Хьэфэ топкіл?
- Хьэфэ хыл и мэрыхэшх Жан
цыкіу. - Алхуэрэ топіым, фочым
нэжърэ нэхъ іейщ ар... Аддэ не-

гурэ?! - Бот къыдыхьауэ пІэрэ мы-

быкіэ? - къыкъуоплъ я мамэ. Къамбот игъэщіэгъуащ: дэнэ

джыдэ зэрыlущіэр ауэ теlущіыкіы піэм щыхитіэри къыпежьащ фы зым. Фатіими къуэщій тасыр зэриіыгын кънбгьэ дыхьаш. Хэг дэнэ щызэхуэзэми, зауэрат зи гугъу ящыр. Сытым тепсэльыхьгугьу ящыр. Сытым тепсэльыхьми, абы хуокіуэж. Иджыри аращ зэрыхьуар. Жан, и гуащэм, ар абы фіыуэ зэрильагьум, Къам-бот ціыкіу сымэ тепсэльыхьу щіадзэри, «зауэ мыгъуэжьым» и деж нэсащ, ауэрэ здэпсальэм.

 Дэ зыгуэри тлъэгъуащ, гъа-шіэри къэлгъэшіаш, нэхъышіэхэ Тхьэм фыкъихвумэ, - жиlащ Нз Іиб дадэ. - Шlагъуэкъым дунейг мынобэмэ, пщэдей къэсынущ нэ-мыцэр, Тхьэм гущІэгъу къахуищІ

цыхум... - Ди сабийхэращ ахъу... - адэкlэ жиlэнур къыхупымыщэу и щхьэр ирихьэхащ Къамботхэ я мамэ.

миких мамскамостный мама. — - Ара мыгъузіз-тіз, - жиіащ Фа-тійий. — Алькъым фи шіалэр къыф-хуихьыж... Ильэс дапщэ хъурэ - Ильэсиплі ней хъущ. Зауэр къщамы да эрэцахірэ? — Ильэсим Азуар - Ильэсиплі ней хъущ. Зауэр къщамымыхейм модэ, Средна Замстыр, гот зактаужм. Заузр замстыр замстыр зактаужм. — замстыр замсты

Алыхым къыфхуихыж.. Сыт щхьэкlэ, Красни Зна

Сыт шкээміэ, Красни Энамэ
 орден кърагарэ шышыгар зауэратэір, дауэ зэрумьшіэр? - тізкіум
 хэзгулануэ жьээллыаш Нэінб
 шыгыугшарэ?!
 Сшыгыупщаіым, тхьэ-тіз, оден кърагару кытиташ, сыхэээрыхыжа мыгыуэщ ахыу, къызэрытарто сшірэж. Адар, насәут ар, сыт щіа, ін, къызэримытктыжрэ,
 шытье набъягара да жыр кырагар сшіра, ін, кырагунар кырагар сшіра, ін, кырагунар кырагы шкыра кырагына кырагы шкырагына кырагына к

сыт іціа, ін, кызэримыткыжрэ, ильзе нэблэгыш, тжэ, ди Мышэ и хъмбар льэлкь зэрыдмыщіэрэ, зыри кытихыкыріым. - Алыхым кынфхуикыж, - неальзм кынтригээээмэш Гуа-щэкьарэ. - Алыхым фитьэіуэтэж. - Алыхым ууейри кынтуун хыж, Гуащэкарэ... Алыхым Сомм путэм сомм псоми дигъэlуэтэж! Хъыбарын-шэу хэкlуэдащ жыхуаlэ дапщэм къагъэза?

#### Заурбий

К БАМБОТ ціыкіухэ нэхъ гъу-нэгъу дыдэу яіэр Марьехэщ. Марье езым нэхърэ зэрынэхъы жьыр ильэситІ къудейщ. Жан ціыкіуи нэхъыжьщ, ауэ ар Къамбот къыдоджэгу. Мы Марье къы дэджэгуркъым зэи. Нэхъ ины уэ дэджэг уркъым зэн. пэхъ ины уэ хэм я гъусэщ. Нэхъ къещтэ. Ма-рье апхуэдэу куэдри джэгуркъым. Ар сытым щыгъуи нэхъ хущ!эмы-хъэщ. Я Къэрэжан абы Іуэху ирегъащіэри аращ. Дауи, ар абы къилъ-хуакъым. Зэрыжаіэмкіэ, Молэхуакъым. Ээрыжагэмкіз, піолэ-къасым пэм фыз иlам ейщ. Ар ліэри иужькіз Марье щізуэ мамэ къыхуашэжауэ араш. Мамэ ар сытми... Анэнэпіэс нэхъ leй щыіэкъым, жаізу зэхихащ зыма-хуз. Ауз ар щыжаізр Къэрэжан-тэкъым. Нэгъуэщіт зи гугъу ящІыр. Къэрэжан зэи Марье жагъуэ ищІыркъым. ЛІо-тІэ, Іуэ: ящыр. Къзрэжан эзи парве и жагъу ящіыркъым. Лю-тіз, Іузху иригьащіэмэ? Нэхъ лейуэ ири-гьащіэ хъункъым, Къамбот апхуэ-дэу къыфіощіриращ ахъу. Ауэ я Молэкьасым нэхъ бэаджэщ... Ар жиіз шхъэкіз, къщіымыгубжым и деж сыт хуэдэу ціыхуфі, гущіэгьуи хэль. Кьамботхэ я папэ Іэр-мэм ээрыдэкІрэ кьыдоІэпыкку я кыхыхыхэжат. Хьэблэр, олагьэр, мамэрэ езымрэ. Зэ, я бжыхьы хызым Гунтхыр хадэм къыщи- Псори хуейт Гуащэкьарэ хуэгухьам, банэшхуэ джабэм щы-пиупщІри игъэбыдэжауэ щытащ.

пиупшіри игъэбьідэжауэ щьгтащ. Шіымахуэм ктьа куэдіей кнахуи-шэри якуиккутэжат... Къамбот сымэ къэсыжри, кізріюф гъэва яшхыну тіьса къурейуэ, Марье къэкіуаш. Марье къзкіуаш. Марье узыра фізу эныхи; анэ ээримыізмым цихьяіз. Къэрэжан сыт хуэдэу фіыуэ хущымытами, къипъхуатэкъым... Фіыуэ хущыкълльхуитэкъым... Фіыуэ хущыту арат, армыхъумэ, дауи, ар абы фіыуэ илъагъуртэкъым езым къилъхуа и бын иlамэ, зэри пльагъунум хуэдэ. Къэтіыси, шхэкъыжраlати, идакъым, сымэжакызкраіати, идакым, сымэжаліарккым, кери, Шхэу, тэджы-жах нэужь, ар Кьамбот кыб-гьэдыхьари, итхызкумам кызку-цэцац; «Ехын, псори уэ пшхыжаці, фи мамэ машіэш кызкуэбгьэнэ-жар... Абы ціыхуяті я іыхьэ иш-хын хуейш... А и ныбэм иль ізуа ціыкіури къыдошхэ!» Къамбот, пэж дыдэу, ку эд щlауэ ильагъурт адрейхэм нэхърэ я мамэ и ныбэр зэрынэхъ иныр, ауэ ищіэртэкъым апхуэдэу щіыщытыр. Игъэщіагъу эрт апхуэ дизу и ныбэм из пэт-ми, зэрышхэр, Иджы Марье жеlэ абы нэхъыбэж ишхын хуейуэ... Ізуа цыкіу къыхуалъхунущ Къам-бот. Щіалэ цыкіуу піэрэ хьэмэ, уэи хъыджэбз ціыкіуми едэмэ, ыхьы! ФІыуэ илъагъунщ, зэи езэуэнкъым. Хьэсэныжьыр и шыпхъу Кlутlэ зэ езауэу зэрилъэ-гъуам хуэдэу!

гьуам хуэдэу!
- Бот, хьи, мы мэлхэр щізубыдауэ щіэтщ махуэ уэфіышхуэм, - жеіз амарын тээтээлэхэран куэ, хадапхэмкіэ ядгээгээхы. Мо жыгхэмкіэ картыхуми кіэльыпль... Итіанэ нартыхуми хыумыгъэхьэ, ягъауэмэ, къэхы-жыгъуей хъунщ.

жыл-куей хьунщ. Кьамбот гуфіэжу иригьэхьащ мэлхэр хадэм. Зи, фіэфіыжьт абыхэм жэтэлы. Адаптхам иригьэхьэрг, яшхьэшыувэжауэ, Мухьэмэр. Тур иныгъти, зыр кърет. Накіуэ, Кьамбот, рыей, выгур къэдгээлкіыу дыджэгунш. Дани дзейын дани мейын дани жаруан дану жарам ди дэсіым, папи ищхъэрэкіэ

Хъунуlым, хьи, мамэ хущlы-эрlым, мы мэлхэр гъэхъуэкlуэн

ЩІАЛЭ ціыкіуитіыр абдеж щыджэгуу, мэлхэри хъуакІуэу хадэм зыкъомрэ итауэ, Къамбот я мамэ и къаджэ макъ

кјузу, хадэм зыкъомрэ итвуз, Къмбот я мамэ и къйдаку макь към съвизу пузрка към кейу към съвизу пузика към кейу към съвизу пузика към към към съвизу пузика към съвизу съвизу при към съризу към съвизу към съви към съм съм към съви към съм съм към съм съм към съм къ уэщ, къыІуигъэкІуэтри, хьэлькъ-ыр къритыжащ, щіимыгъэхьэу. Анэр мэкіий, мэгурым, Къамбот уэхьуэпсыхьуэр зэрехьэ, гъуэгыу къежыхь.

ежыхь. Ехьи, Іэуа цІыкІу фиІэнущ, умыгъ, - жијащ Марье къыдэ-лъадэри. - Угуфіэн хуейщ, сыту

уделэ! Куэд дэмыкlыу сабий гъы макъ къэІуащ: уа, уа, уа! Анэм и гъы макъи и щэІу макъи зэхэпхыжыр-

макки и щэгу мальяг эзэлглэллэг. Тэкъым. - Къуэш цыкіу къыпхуальхуаш, Къамбот, узогъэгуфія - псом япэ бизр къвірихаш Гулизар. Къам-бот гуфіяу эричат унэм шіэльэ-дэну. И нэр къмкіырг и къуэш къыхуалъх уа цІыкІум еплъыну. АрщхьэкІэ, дэнэт, щІагъэхьакъым, зэкіэ хъунукъым, умыпіа-щіэ, жаіэри. Къамбот піащіэу къэщэ, жагэри, къамоот пашцэу къэ-нэ жырт экъым, къытгричырт, ухуеймэ. Ар зыуэ гуфіэрти, ар зыуэ гуфіэрти. Дауи мыгуфіэн-рэт, дяпэкіэ къуэш ціыкіу иіэнущ, я мамэрэ езымрэ я закъуэу щы-тыжынукъым!

тыжынукым!

Ізуам льандэрэ цыху куэд къакіуэ хъуат Къамботхэ. Къамбот
цыкіу ар фіэфіlейт Езы Къамбот деж джэгуну къыдыхьэ щіалэ,
хъыджэбз ціыкіу зырызым нэмыщі ціыху балигъ тхьэмахуэм и кіуэцікіэ зэ е тіэу фіэкіа щумыкіуэцікіэ ээ е тізу фізкіа щумы; пъагъуурэ иджыри къэс екlyэкlа-мэ, иджы зым и ужьым адрейр иту щызэблэкlырт. Щізупщіакіуэр щізупщіакіу зу, гу фіакіуэ-хъузжьуакіуэхэр - арауэ, зэпыуртэ-къым. Псы Іуфэм Іут унэ пхашэжь ціыкіум, зэанэзэкъуэм я закъуэ

фІэну, ехъу эхъуну. Сабий хьэб лэми къуажэми зэи къыдамыла хуами, къыдэмыхъуами ярейт Сытыт ар къызыхэкlыр? Лют Гуа сытыт ар кызыкы жылыр; лют туа-щэкьарэ щалэ цыки кызэриль-хуам апхуэдизу гьэщіэгьуэнум гүфіэгьуэчу хэльыр нэкь лейуэ? Пэжт, зыри хэль тэкъым нэ хъ лейуэ. Ауэ и адэ ткъэмыщкіэм абы химыщыкі!ауэ зэрыщкьэщыабы химышыкіlауэ ээрышкызщы-кіам, ныбабм илър къзна щіала ціыкіур зауэм и курыкупсэм, нэ-мыцэр нобэ-пщэдей къокіуэ щы-жаіэ, гузэвэтъуэм псори щыхэт зэман шынагъуэм зэрыхальхуам нэхь гумашіэ кышіцат Арат я гульытэри хэзыгъэхъуар. Хэхъуэ у къэнэжатэкъым, гъунэгъу-хэм яхэтт тlэ у, щэ къыдыхьэ. КърихьэлІэхэр Іэуам, ар къызы хэхъуа унагъуэ тхьэмыщкІэм зды тепсэльыхьым, зэрыхъуар езы: ми ямыщІэжу, я псалъэмакъ

зыхуэкlуэжыр хэт жиlэри. - Алыхьым псэ быдэ дыдэ тхуищі нобэ къытхэхъуа щіалэ ціыкіур, - жиїащ Гуащэдыгъэ, Хьэмзэт и щхьэгъусэр къыщы-хьэщ, псоми сэлам ярихщ, Гуахьэш, псоми сэлай ярихш, Гуа-шұксырэ зыхуигызэри. "Хьзуэ дыккээзыгъэщlам гьаш!э и!зу кьешшігизай!. Тказмаший, Мухь-ид гуфіэн мыгъул; ар ищамэ... - Алакхым жи!э. Гуешэ дыгъз, ара мыгъуэ!э јузхушхуэр, псэзэ-пыльхьэліэм ціьхур щит ээман lей, мыгъуэц...

зауэ угъурсызыжь зыгъэгулэ траухуэ жырт. Арат хуэм-х уэм

. — — — — — — Тхьэм къуажэри жылэри дри-шхуэу лы ахъырзэман къыхэушкуэу ліві ахьырээман кызкы-кlакхъу щіамычыжыну дигъэкіуэд зауэри банэри! - Мамырыгъэ къытхудэкіуэну!..

А къызэхуэсахэм яхэттэкы къытригъазэурэ, зэ-тlэу мыхъ хъуа. Псом я хъуэхъури зауэм па щіэрт, тхьэм елъэіурт ар увыіэну ....ург ар увыіэну Къамбот Іуфэльафэр къижы хьырт и къуэш ціыкіум еплъыну ПэкІуи зэгуэпырт къызэрылъа мыгъэсыжым щхъэкІэ. Тэхътэбан пліанэпэм дэтым хъыдан жэру-мэм кіуэціыльу иль сабийм щхьэщыпщхьэри, цlыхухэр здэпса лъэм, гу къылъамытэу еплъыну хуежьати, ехьи, упіытіынущ мыр жиїэри Марьежьым шіым къри гъэувэхыжащ. Лю и мыlуэху щы-зэрихуэр? Абыхэ я Iзуа ар?!

Къамбот Ізуам ирамыгъэплъу /элъыпІэм къызэрыралъэфэ хыжам щхьэкіэ къызэіууауэ дэтт пліанэпэм, и Іупэ ціыкіухэр игъэ-піийуэ. Абы зыгуэр игу къызэ-реуэр къищіащ Шэризэт, я благъэ

реуэр конщиари шэрлээт, яклагы эр фызым. Къищіэри, бгъэдыхьащ. - Къамбо т фіыу э плъагъурэ уи къуэш ціыкіур? Къамбот зыри жиіэртэкъым. Щытт гъыным хуэдэу, къыщиу-

дын хьэзырт.
- Сыт, Бот, уи къ уэш ціыкіум и ціэр? - Шэризэт аргуэру къоупщі.
- Зыри фіэфщакъэ?
- Хьэуу

шэр? - шэризэт аргуэру кьоупш. - Зыри фэрицакьэ? - Акэуу. - Н. Б. Акэуу. - Н. Б. Акэуу. - Н. Б. Акэуу. - Н. Б. Акэуу. - К. Б. Акэүү. - К. Б. Акыруучан Акыр нэри. Иджы, епліанэ махуэм, кърикъэліясьм апхуару, къракъэ-жьат ціэ фізшыным и Іузхур. — Ей, мы зауз екіуэкіры эвгуэр-кіз кытьэльатьузу фіздывгьэщ, -жиіаш Шэризэт. — Дауэ, Ін, зауэр кънгъэльа-гьуу зэрькіріапшынур? Ухуэмей, Алькь, Іух, кхъыіэ, ямыльатьу-

жынри зэхамыхыжынри къыху-кlyэ абы!

Аракъым... Зауэр екlуэкlыу къызэралъхуар къыхэщу...

къызэральхуар къбихэщу...
- Ей, Замир фіэдывгъэщ, - жиіащ Хъятхх я нысэ Зейнаб. - Замир... Заум дызэрыхуэмейр къигъэльагъуэу... Мо Шэризэт жыхуиlэр агкуэрдш... - Хъунущ, тхъэ, - абы щхъэкlэ апхуэдизу щІэгуфІэри мыгурыІуэ-гъуэу, къокІии Марье. - Замир

фіэдывгъэщ! - Хъунщ, нэхъыфі ущіэлъы - льунщ, нэхыыф; ущіэльы-хъуэн щыіэкьым, - Къэрэжани абы арэзы техьуащ. Мис, зауэр йокіуэкі, игъащіэкіэ къэмыхъеи-жыныр къызыхуэкіуэн зауэжьыр екіуэкіыу къалъхуащи, абы дызэ-рыхуэмейр, дызыхуейр дылажьэ-

рыхузмейр, дызыхуейр дылажыз-аршихжу дунейм дыгтелину ээры-арар, дымамырыну дызэрышід-хыуэпсыр коридгьэльагьуу -Замир. Шэ дахэш, ткьэ, ыхыы. - Дахэми, дахясым, ткьэ, ар... Урысышэш, Зы адыгэшэ дунейм темытыж уры, leй ушэ, мыр сыт, дыадыгыжы э дэ, Хьэтххэ? - ида-кым ар Шэриээт.

къым ар шэризэт.

- Сыт уэ жыпізхэр, у-Хьяжыж-къым, у-Исупщ, абыхэ уащыдэ-кіуакіз!- къэгушыіат Мэржан, ауэ зыми ээхимыха хуэдэт абы жиіар.

- Сыт, на, щізурысьщіэр, - и ма-

мыхьэлlа сэ урыс Замир, ауэ ггэм фlащ... Хэт и урысыцlэ?!

- УрысыцІэщ, тхьэ-тІэ, - и плІэ нэгъунэ дишІу, и шхьэр игъэсысащ Шэризэт. - Епльыт-тlэ, ар мы Ауэрэ, шэджагъуэнэужьыфl урыс псалъэмэ, сэ си lуэхущ: За хъури, гуфlакlуэ-хъуэхъуакlуэмир... Мамырыгъэм срителъ-хьэш мамырыгъэм шхьэкіэ... Мис

Нтіэ, апхуэдэу щыхъуакіэ, Ма-ір жыпіэу фіэпщ хъунукъэ, си lуэхущ ар мы адыгэ псалъэми, -жиlащ къызэхуэсахэм щыщ зым.

мыхъун щымыlэ си гугъэуращ... Къамбот псынщlэу къыдигъэ-- Хъунукъым. Зыкъым а уэ жы- зыкlыжащ. Ауэ я деж кlуэжа-

- лр хъунут, ауэ дэ мы екцуэкі. хэм, зыкалахуа зэманым кыы-щыхуу - къыщышіэхэм шіалэ фікмум и ціар тізму зыктуэркіэ нэхъ екъэліауэ шытамэ, нэхь къэтштэнутнэрш, жийаш (кам-бот и адэ шылхэу Шамсирэт. Сфіэфіш апхуэду шышытым деж... Къыщальхуа льэхьэнэр, абы щылъу зыфак ра и ідм кын-

деж... Къвщалъхуа лъэхъэнэр, абы щыгъу щыйахр и цірам кин-гъэльатъу эу, Мыр зау эм щыгъу къвлъхуащ, зау у гуърусызыкъ льапсэрыхыр кърт кузъянъвидуар Наукъвижет вукъртикъзпахов наукъртикъзпахов и укру наукъртикъз примена загъчня, псоми зигуар жајарт. Кузъв Къвмбот и гъэщагъуэрт з мама зыри заръжимыйрр. Мода, илъэсым ээ е тізу къакіу з аби гъэхэми гърнэтухэми яхэтта-къвм Къвмбот и гъэщагъузърт зы при загърнату на кърти загържимыйр, мода, изърства загържимыйр, наукъртикър загържимыйр, ауз ар зейи, я мама, жинзіартэ-къми. Аратъкъв и дижи мы къо-мыр гутъу зыдахь цізмкі энхьыбарз аби еджэнур. Итіани ціуті жиізр-сььмі.

къыхелъхъэ. - Апхуэдэуи щааlым, Іи, дауэ -Нэмьщэбий... Мыращ емыкlуххэу пызыхыжар! - Хуидэркъым Шам-

лъэр къыдэзыІыгъын къилъы-хъу эу. АрщхьэкІэ зыми диІыгъа-

таш сэ ябы фэсцыні...
- Сыт?
- Заурбий! - жиlаш Шэризэт, и нэр кыхкуу, - Заурбий... Зауэр ойй, зауэм хальхуаш, и бийш а ыкаль-хуа зауэм - Заурбийш... Ий! ц!э дахэш, икій йоку, ихъвыфі кымт хуэмыг угисьсьну! ! Уащыхарэ. сытым щыгъуи х уэдэ у, зыри жијэртэкъым, и јуэхуи хилъхьэржиіэртэкьым, й Іуэхуй хильхьэр-тэкьым. Ауэ иужым псоми яфіэ-кьабылу кызытеувыйа Заурбий ціэмкіэ зэрыарэзыр и нитым кьаіуатэрт. Езы Заурбий ціыкіу щыльт ціуті жимыізу. Анэм ар кыштэри, и куэщіым ирильхьащ, труальній за заисьні. Камбей къищтэри, и куэщым ирилъхьащ, гъуэлъыпІэм здисым. Къамбот йожалІэ. Заурбий и нэр къижу къаплъэрт, зыгуэрым еплъуи къыпхуэмыщізу. Е гъыуэ, е жейуэ

квыку элышку, с. гызуаду ильэ-гьуатэкъым и къуэш цыкіур. - Нашхъуабзэщ, - жиіащ Шэри-ээт, еплъри. - Мы къытщхъэщыт уафэ къащхъуэм ещхъыркъэпсщ

гъащіэри, - жаіащ адрейхэми, чэ-зууэ бгъэдыхьэурэ, сабийм и нэм еплъа нэужь. - Алыхыым къихъу-мэ!

хэри хуэм-хуэмурэ зэбгрыкlы-жащ. Я закъуэу къыщынэм, Къамжащ, я закъузу къыщынэм, къам-бот я мамэ ельэlуат Заурбик къриту тlэкlурэ иригъэlыгъыну, къыхуидакъым, бгъэджэлэнущ, жиlэри. Щымыхъум, Мухьэмэдхэ кіуащ джэгуну. И анэми емыупщіу дэкіаш. Къамбот и къуэш ціыкіур 

хуэпізхэр. - Лажьэ иіэкъым, десакъыми Щіалэ ціыкіур хуейт къуэш къыараш, - Сабыржан фіэтщ тхьэ мыхьэ рэ-тіэ? - Ар хьунут, ауэ дэ мы екіуэкі - Ар хьунут, ауэ дэ мы екіуэкі 

\* \* \* \*

КМУЭШЫЖьцыкур къвзэгуэр хъуа хуэду къвщохъу Къвмгуэр хъуа хуэду къвщохъу Къвмот. Къвщыкур кър къв из 
эжыркым, хъуаш, Зэрыхъуари 
нахыфікым езы Къвмбот и 
дежиба, нахь leйш, Араш нахъапаlужна бай видъмЗ эмир ушета 
«къуэш цівикун тъ убранать э- гуав 
паlужна бай видъмЗ эмир ушета 
«къуэш цівикун тъ убранать э- гуав 
«къуэш цівикун тъ убранать э- гуав 
«къуэш цівикун тъ убранать э- гуав 
«къуэш цівикун кър из 
«къуэш цівикун тъ убранать 
«къуэш цівикун тъ убранать 
«кързы пара пара 
«кързы 
«кър кіэртіофыр къэтіыжын, я жэмы-жым іэщіэльын къыхуишэн, я хъу уз. Аршқызкіз эыми диіыгы-кым абы жиіар, Жіг ү иртказу г қысым абы жиіар, Жіг ү иртказу г қысым абы жүй жүгіз қысымды жысымды ада жүйүнүр бігәлі теплы-шізжаш, жыс үйіз, ұтынуй кысы қысым ада жүгіз қысымды жысы кіздемды жысы үйіз, үтыну кіздем кіздемды жысы үйіз қысымды жүгіз кіздемды жысы діздемды жысымды жүгіз үшіздемды жысым, ауз ягутуу ишізмыры қысым, ауз ягутуу ишізмыры, қысым, ауз ягутуу ишізмыры, қысым, ауз ягутуу ишізмыры, қысым, аусымды, аусымды жысымды сэльыхь, тогуэзвыхь, аршхьэміэ хигьзшівдокым, сабийм кізрыціаш, Зи, езы іейри, сыт хуэдіязи хуэщіэ, арэзы пхуэщіынукым. Псори езым хуэпцыліын хуейуэ и гугьэжщ. Магь, зы тіэкіунитіэ зыгуэр игу зэрыримыхь у. Зыхуейри къыпхуэмыщізу магь жүрейри Кызытхуамышауу дан куаріейрэ. Алшіондаху манэ ма-тузава. Сытгу гугъу мыгтуза, жи, зыку ейри кызыбичмышауу, кан итіз пісальзу шка кыймылыуа-рэді ташылыу шка кыймылыуа-рэді ташылыу шка мани. Мааз зыкуэрш зарыжауу пісальзан и гугъзу араг leiya Уын, алху ара-зынуэрш зарыжауу пісальзан и кульу араг leiya. Уын, алху ара-шымы!» Мес. Къзражанах я Лу-дин ильэс ирикбуащ, итіани пісальзарным. Къеніукывьі, ауз-зы іцуті жиізркым. Кызпікумы-ын іцуті жиізркым. Кызпікумыну нэхь тынш-тlэ, упсэльэным нэхьрэ? Нэхь тынш хъунщ, дауи,

(КъыкІэльыкІуэнущ).



<del>ЛО</del>МИА

Константин

Абхьаз усакіуэ ціэрыіуэ Ломиа Кон-тантин (1942 гьэм кьальхуащ) «Льа-

гъуныгъэмрэ тенджызымрэ» зыфІища и тхылъыщіэм щыпещэ сыт щыгъуи абы и усыгьэхэм къыщыгьэльэгьуа фило-софие куум, лирикэ къабзэм, нобэрей

ulыхум и гьашlэ зэрыхьзэрийм и купщlэр кьэльыхьуэным. Аращ ахэр

Бгым сыдэкlаш, тенджыз Іуфэм Іуту Бгым и лъабжьэм къышрэнаш си унэр. Толькъун макъым къыпэджэжу хуиту, Джэрпэджэжыр щоlур уафэ гъунэм.

Бгыщхьэм къыщыстохъуэ жэщ телъыджэр, Вагъуэхэм къэпщыпш|урэ, сраджэ. Си гур къабээщ уафэм ещхыркъабэзу, Сы|эбэмэ, сылъэ|эсынущ мазэм.

Щохъуакіуэ мэлхэр джабэ нэкіум, Лэгъупэжьыр йопщэ и бжьамийм.

Бжьамийм игъэlу пшыналъэ екlум Къежьууэ, псыр щожэх къуэкlийм

Пшэкіэпльыр зыхещіэ, Пшэкіэпльыр къыпонэ, Пшэ хужьхэр уэгу льащіэм Кьыщіощ іэпэпшынэу. Къуршыжьхэри даіуэу, зэхэтхэщи

Хуэм дыдэу щіаупскіэ къурц





#### КЪУИИКЪУЭ Налбий

Къуникъуэ Налбий (1938 - 2007 гъгъ.) 1 усэхэм дунейм и зэхэльык эмрэ къекіуэкіыкіэмрэ, льэпкьым и дунейм ши іыгь увыпіэм урагьэгупсыс. Укьэзыль хуа льэпкьымрэ укьыщальхуа Адыгей-мрэ, абыхэм кънпхальхьа хабзэмрэ хьэлшэнымрэ нэхъ льапіэ зэрышымыіэр хы-дольагъуэ Налбий и тхыгъэхэм;

#### Си Хэку

Сыщіэгузавэ, си дэрэжэгъуэ, Си адэжь щіынальэ, Пщыхьэщхьэр къэблэгъам уи губгъуэм Къыщхьэщогъуалъхьэ пшэплъыр.

Дыгъэ тіысыжым и бзийхэм Шіохъукіыр ныбжьхэри нэхъ кіыхь Вындхэр къухьэпІэм къыщокІийхэр, Махуэ ужьыхри здахь.

ПхосыкІыр пшэ чэтхъахуэм мазэр. КІэщІэкІуэсыкІыу уафэ нэзым,

Щхьэгъубжэ зэlухам и льабжьэм Щіэджэгухьри, щіэпхьуэжащ акъужь Зыкъагъэзэнурэ псы ныбэу пшэхэм, Къыщіидзэнущ мыгувэу уэшхым.

іхьу шытынуш ныжэбэ жэшыг Пшэхэр хъыринэ уафэм щещіэнущ. Жыгхэм я тхьэмпэ Іувхэр Іущащэу, Губгъуэм шхыІэну къытралъхьэнуш

Гущэкъу уэрэдкіэ къыпхуэшэрашэу, Уигъэщхьэукъуэм псы нэшэкъашэм, Гъатхэр къэсыхукіэ, хуэсакъыу уи жейм. Уигъэлъагъунукъым пщіыхь нэщхъей.

Зиукъэбзыжауэ къоплъыхыр мазэр ПІырыпІыжауэ вагъуэ дыжьынхэр Гущэкъу уэрэдым къыдежьуунущ.

Тыншу жей, ухэмыщтыкІыу жей, ЗэкІэ жей, жэщыбг фІэкІа къудейщ

іхукІэ сіуэтэжынущ уи хы

Уэ къысхуэпхыжахэр дэрэжэгъуэу, Пщіантіэм къысхудэпхьэжар

гуфіэгьуэу. А псори сіуэтэжынущ, зызгъэщіагьуэу.

## Адэжь лъахэм си псэр хуегъэусэ

ІэфІу жей, нэхущым и пшэкІэплъыр Къыпхуихьыжынущ уэ иджыри дыгъэм. Уи мэкъупІэм дыгъэ бзийр къыхэг Удзхэр зэмыфэгъуу зэщІэгъагъэу

Уэгунэбзур, зыкІэрищІауэ уафэм, Къыпхуеуэнущ фІыуэ плъагъу СакъуэгушхукІыу хьэсэшхуэхэу уфафэм КъыщыскІухьынущ си адэжь щІынальэм

Уи гъусэнущ сыпсэухукІэ си псэр Уи жыг хадэу, уи бзууэ, къуршыпсу Щызгъэlунущ дэнэкlи пшынальэу И уэрэдыр си адэжь щІынальэм.



#### ЛІыхъужьхэр

Жэщыбгым вагъуэхэм, къеплъыхыу

Зэщіэльну уафэм, Зэщіэльндэжу къыщащікіэ нащхьэхэр, Кьагьэхьеижыр Бжьэдыгъу тафэм И уіэгьэжьхэу ятельхэр Іуащхьэхэм.

Бзий щіыіэ щіыхухэм я льабжьэм Щызэхэзеуэу я ныбжьыр, Къыщіоплъыкіыжри Іуащхьэжь

Къвщикъл... Тафэр къызэхаплъыхъ щхьэ къупщхьэхэм.

Мыбы щыіужкъым и щыщ макъыр шым, Щыщіакъузэжкъым быдэу шыныбэпхыр. Зэман уахътыншэм уз иригъэшам ИгъэІу щымагъырщ дэни щызэхэпхыр

Ныбжь абрагъуэхэм зызэрашэкіыу, Ираджэ зекіуэ ежьэну хуейр. Удзыпціэ Іувыр кіэзызу щокіыр Зэхамыутэу къела и хуейм. Иджырй зауэ къызэщіэмыплъэм Тегузэвыхьу удзыпціэр поплъэ.

ИхъуреягъкІэ щытопщэ щымыгъэр, Дыгъужь къэмыкъугъыу, ціыху ціыкіур щымыгъыу. Зы макъи къыщы!укъым, зауэм уриджэу Уафэгум вагъуэхэм бзийр щызэхаджэ.

Мазэр хуэлы жэр кырхыэл эм йогыж, Ныбжь абрагыуэхэр гыуэгум тохыж. Іукіуэтыхункіэ защіурэ жыажыэ, Шым я льэ маккыр къыщоіур нэхы жыжы:

Мазэ ешар пшэ чэтхъахэм къахоплъ, Къуэкіыпіэмкіэ мащіэу къыщещіыр пшэкіэп

Нэхущым вагъуэр щыхъужкІэ фагъуэ Псыхъуэм къыдэжрэ, къилъадэу псыхьуэм къыдэжрэ, къйпъядзу губгъуэм Хьэсэм псэ щахилъхьэжкіэ акъужьым, Ныбжь абрагъуэхэр кlуэжрэ я кхъэжьхэм Удзыжьым ищтэжмэ я уІэгъэжьхэр, Уафэми вагъуэхэр щоужьыхыжхэр.

#### Іэдииху

Гъуэжькуийуэ зыблрегъэхыр Хунэмысу и нэгу иплъэну, Щауэ ныбжьыщІэр и дахэм КІэлъыскъым - едэхэщІэнут.

Гъуэгу напщіэр илыгъуэу и пэ бзийм, Ныбжьыщіэр ехь шы щхьэмыгъазэм Уафэр щіыльэм къыгоуіуэ, Кізншэщ мы шыгъажэр. Ар щіалэщіэм къыгуроіуэ, Ауэ и псэр къемыдаіуэ.

Сольагъу къудамэм къапих нурыг Ар уи Іэблэхурщ - къэпшиякІэщ. Пхуэзгъэгъуфынущ си гукъанэр, Си лъагъуныгъэм и хьэтыркІэ.

КІэщіокіуэсыкі си льабжьэм щіыр, Ауэ, ешауэ, джалэкьым шыр. Сэ сытым хуэдэу сигу щіэгъурэ Мы ди шыгъажэр зымыльагъум!

Ар къилъагъуну зылъэмыкіым, Зигу иримыгъум лъагъуныгъэм Куэд дыдэ гъащіэм щыіэщіокіыр, Насыпыр блокі, къыхуемыблагъ:

Іэдииху хуищіа и гухэль къабзэр Имыіэгъамэ нартым кіапсэу, мыіэгъамэ нартым кіапсэу, ящіэжыфынут щауэм и псэр ъащіэ псокіэ щіым и къуэпс

Ижакъым нартым и гурыгъыр, Ар зэман бзаджэм къыхуэмыгъ Лъэхъэнэм дегъэжъу лъэрыгъь Екъузыр быдэу шхуэмылак!эр!





#### **УзэплъэкІыжмэ**

Ухуеймэ, къэпльагъуну уи пщэдейр, Зэзэмызэ еплъэкlыж дыгъуасэм. Уи плъэкlэм сэ иджыри сыхуэхейщ, Уи псалъэ гуапи къысхуэхъужкъым

Пхуэсщіэфынут уи жьэм къыжьэдэкіыр Уи лъэужь схуфынут укъэслъыхъуэу. Схуэльэкіынут зыми хулъэмыкіыр, Псальэ закъуэм щхьэр игъэкіэрахъуэу.

Скіэрыкіаккым узыфэу дыгъуасэм Кызаитауэ махуэ къэс хэкіасэр, Сепъэјуами, куздрэ зыкоезтъащју, Льагъуныгъэм хьэтыр льэпкь имыщіэ. Кызпысхакым сигу зыктээфіын псальэ, Къызистакым, сигъэгугъэу, піальэ.

Япэу мазэр къыщыпхущlэкlа, Мазэгъуэ бэййхэр ун гущэпсу, Ун анэм хуэму ушыщlупскlа Уакътыншэ жэщым къыщыщlэдзауэ Ар ун гъуэгу гъусэщ lэблэ зэрыдзауэ.

Уемыжьауэ, ависор ...,. Зэхэээрыхьыжу жэщи махуи Гьатхэу пхуигьэнэхуу. Гущіэм къйтіысхьэнущ льагъуныгъэр. тээхьуапсэу, уигьэгушхуэу, уигьэгугьэу.

лыгьэр Уелыпщі, гъуэбжэгъуэщу мэкіуэдыж, Къыпхуимыгъэнэжыххэу гукъыдэж.

Ауэ къыпхуонэж абы и ныбжьым Уи гум дыркъуэу тридза лъэужьыр.

Гум къыпфіэкіыжхэр псэм

пхуимыгъэІэфІ, Утегушхуэу пщэдейм уемыплъыф. Нобэрей махуэ закъуэрщ къыпхуэнэжыр Уи блэкІа псом я ІэфІтещІэжу.

lyyзэщlыкlами бжэхэр, гур жьэгуншэщ. Шынагъуэ гуэрми игъэщтэжкъым псэр. Солъыхъуэ, сокlий сыжэуапыншэу, Дунейр псыкъуийщ, игъущlыкlауэ псыр.

Къатежатэм нобэ псэм и щіасэ закъуэр, Къихъыфатэм текіуэныгъэм и бэракъыр, Пщащэм и гур нобэ нэгъуэщі хуэмыныкъуэ.

Уэ лы ухъумэ, шы пхуэхъунущ ун пи!эгъуэпльыр, Къыхуэбгъэпалэм иджыри шхуэмылак!эр, Шигъэхуабжъэ зэпытурэ нэххри и пху Уихъынущ, есакъым ар къызэранэк!ыу.

Тогушхуэ щіалэщіэр, мес, иджы зы мащіэ дыдэщ къэнэжар, 101 ушлуг — Дыдуш ——
Кьоплъэкіри, кьельагъур
кьызэрыпльэр пщащэр.
И гухэль щэхухэр къызэшіэрыуэжауэ
Къыщольдыжыр щіэрыщіэу псэм
гуращэр.

Шүүей ныбжьыщІэм къызэренэкІыр гупыр, Нэхъ пэlэщlэ зищlыхункlэ къыкlэльеlэм, Пэlэгъуэ къохъури текlуэныгъэм и И хъуэпсапіэм лъэіэсынущ нобэ и іэр

Пщащэ дахэм ихуэжкъым и гур и бгъэм, Хуэмыубыдыжу нэкlущхьэр я пъзгум, Хуэмыубыдыжу нэкіушхьар Я пэ бэийхэмкіэ гъуэгу напиціэхэр ялыгъуэу. Псэм и щіасэр ещхырклабэзшіо къмпинайстьзм.

псэм и щіасэр ещхьыркьаозэщи кьуршыбгъэм, Къыхуихьынущ ныпыр, тесу и пціэгъуэплъым!



Сыт хуэдиз гуфіэгъуэ е гукъанэ -Иджы дэтхэнэр унгу къзбгъэкіыжын Лъагъуныгъэм, мафіэу къызэщіэнэу, Лъэкіынущ сахуэу урикъухъыжыну.

Сыкъуаншэт, вагъуэ лъащіэм зиунэщіам, Щіыр жэщым хэкіуэдауэ къысфіэщіам? Сигъэщіати гугъапіэр мелуану, Сытехьат сигъэлъэгъуа гъуэгуанэм.

ыптеуэнущ ар зэгуэр умыщіэу, мыжьауэ, хъыбар къуимыгъащіэу...

Къос зэманри, къыпхуолыдыр дыгъэу, Къыпщымысхьу, къуедзри мафІэ

Абхъаз щыналъэ, си пщыхъ, нэхуапіэ, Ди Кавказ къуршылъэм и напщіэтель.. Абхъазым къыппищіу игъэльапіэ Уафэм и щіагъым нэгъуэщі щіыгу шізмылъ

.. Бгы щхьэдэхыпІэм топлъызэ и нэр лІыжь Нэщхъеягъуэ гуэр а плъэкІэм

пэщхьеяг туэ гүэр а пльэжэм щоныкъуакъуэ. Къепщами, хъийм икlауэ, бештоужьыр Ар бгым дэкlыфырт, пшэхэр зыщlигъакъуэу.



#### Апсны щІыналъэ -Кавказ къуршылъэм и напщІэтелъ

Гум къокіыж: щіалэгъум и гъуэгу Куэдрэ Іуишэгъащ щыхупІэ задэм. Егугъуу делъэр Іэ и жьакІэ тхъуам, Егугъуу дельэр 13 .. .... Ар бгыщхьэм къыщес уэсу къыщыхъуащ.

\* \* \* Псальэр кіэщірэ, абрагьуэу купщіэр Си абхьазыбзэм иіэщи псальиті, Ар хэту щытми, ильыр зи гущ!эм, Дунейм щыхъунукъым зэи напит!.

Ахэм нэхъ лъапІэ зыми и бзэм Хэмытыну пхуэсіуэфынущ Тхьэ. А псальитіым ун псэр ягьэкьабзз Нэхь губзыгьэу ягьэлажьэ щхьэр

Нэхъ гуозы в эу ... \_ . Тет къысфіощіыр къамэ Іэпщэм «абіі - р, «Ан»-р² тратхауэ щакхъуэ хуабэм «Ан» - р² тратхауэ щакхъуэ хуабэм

Мэзыр къызэщіегьэушэ, Зэпымыууэ уедэіуами, Къэхъуркъым ущытезаш:

Уафэ къащхъуэр зи пщыіащхъэ Пщыіэм жыгър къыщощхъэлъэ. Уодэіуэфыр кіэ имыіэу Мэз телъыджэм и пшыналъэм.

Мылыльэ Іувми удзыр щогъагъэ, Хышхуэм и щІагъми щыпльагъунущ ар. Ауэ мы дунейр ээтезыІыгъэр ЦІыхуфІым и гу къабээм щыгъэгъарщ.



Щымахуэ щіыіэм дэдия дунейр Къигъэвыжыну, къытхуэкіуащи гъатхэр. Къегъэушыжыр хилъэфахэр жейм, И бзийхэмкІэ пшыналъэ дахэр итхыу.

Къажыхыыр дыгъэ бзийхэм шагъдий псынщ Кърагъэжэхыу джабэм псыхьэлыгъу Зауэм и гукъеяуэ лъэпкъ имыщlэу, Къагъэушыжыр сэ си сабиигъуэр.

Нэху щыхукіэ увыіакъым уафэгъуагъуэр, Тенджызым щхьэщыкіакъым макъ шынатъуэр, Шиудырт, къэгубжьауэ, уафэ джабэр, Яхуээгуиуду пшэхэм я уэшх ныбэр.

Жэщ кіыфіым хэлыдыкіырт уафэхьуэпскіыр, Мафіэ Іуданэ лыдхэр зэблигьэжу. Уафэм и гъуагъуэ кіэншэм коммыгъаскізу, Джабэ зэгуэудар хузэгуидэжыну

Щофагъуэр бгылъэм, тафэм уэсыр, Ар - къэблэгъащ, къытхуок!уэ гьатхэр. Уафэгум хуэму пшэхэр щосыр, Ящхьэщык!ыу къуршхэм я тхым.

Сольагъу зыгуэр тхьэгурымагъуэу: Уафэ льащ!эхум щес пшэ хьушэм И ужьым ситщи, сымэлыхъуэу, Макъ ек!ук!э уэрэдыжь къызошыр. ЗэзыдзэкІар УЭРЭЗЕЙ Афликщ



#### ХЬЭДЭГЪЭЛІ Аскэр

<u> Хьэдэгьэлі Аскэр (1922 - 2009 гыгь.)</u> и ціэр адыгэхэм я хэгьуэгу псоми шыіуаш, Шыіуаш еджагьэшхуэу, усакіуэу, Іуэрыіуатэр, псом хуэмыдэў нарт хыбаэр, зэхүэхьэсыжыным, къыдэ-ным къаруушхуэ езыхьэліа шіэ-

пусиныя щуны вамия щыкь мія гіпу жыкіу» ці льапіяху кызэрыфіашар, Апхуэдэун ар Шіэныгъэхэмкіэ Дунейпсо Адыгэ Академием хэташ, Хьэдэгъэліыр 633 шіэныгъэхэм я, докторт. Нобэ фи пашхьэ итльхьэ усэхэр я щыхьэтш Аснобэ къызэрытхэмытыжыр адыгэ псо ми ди гум къоуэ.

#### Адыгей

Апыгэ льахэм и зэ Іупльэгьуэм КъызэщІеІэтэ дэрэжэгъуэр: Гуэдз хьэсэр хыуэ щоуфафэ туэд хызсэр хыуу шоучдир Адыгэ псыжьу Псыжь и Іуфэм. Щиху щэхухэр хьэсэм есэкlауэ. Йопльэ губгъуэм щхьэр гъэкlауэ





Къуалэбзухэр къыхуэпшынабэу, Ирехьэхыр толькъунхэр Лабэ. Жэнэтбзухэм яІэт пшыналъэр Шаусыфыр сэ си шІынальэрщ. Сфіэфіт сэри и пщіэр схуэгьэл Зыми пэзмыші Адыгэ льахэм!

### Анэдэлъхубзэ

КъыхэкІуэтауэ нэхущ пшэплъым, Пшэдджыжь къэсыху къыхыхьэм си ли Къыхимыгъахуэу псальэ жагъуэ, Къызит ээпытым дэрэжэгъуэ, Си адыгэбээш, си анэбээщ, КъысІуральхьа анэдэльхубээш.

Къыхојукі си анэдэлъхубзэм Жыг хадэ гъэгъам и уэршэрыр, Уэсылъэ къурш къабзэм

Льагъуныгъэм игъэlуа уэрэду Щотlысэхыр гум и льащіэ дыдэм. Адыгэбээр хуэхъуауэ пщалъэ, Жэнэтбэум егъэlур пшыналъэр.

ХьэгъуэлІыгъуэ джэгуу Игъэпхъэру гур, ЩІэбгъэплъыну лъэгум Укъихьам утыкум.



Къыхех анэшхуэм и псэлъэкіэ щабэр Къырыщхъэ уэсым и бэуэкіэ хуабэр. Зэми къысфіощіри къызэджэ 

Зэм адэжь унэ льэгуу зэщlокlыргьэ. Къысхуојур си блэкlахэм я тхьэгьуш Псэ щхьэукьуар, ешамэ, кънгьэушу. Пшэ Іэрамэү зэми уэгум щосыр, Адыгэ льахэм си псэр хунгьэусэу!

#### ХьэгъуэлІыгъуэ джэгум

Игьащіэ льандэрэ щыхабээщ ди хэкум Шыр щагъэджэгуу адыгэ хьэгъуэлыгъуэм, Къыхипхъыу хъуаскіэр шы зэщіэпльам я льэгум,

къащхьэщыхьэу, Шым я лъэ макъыр пхъэцІычу зэрылъэльу. Я нэкlущхьэхэр къызэщlэпльахэу 



## Зыгъэпсэхугъуэ махуэм

# Малъхъэдис

#### • Гупсысэр -псалъэкІэ

## Лъагъуныгъэ уз

Правтруны Тра у курыку, а курык

ээтезыІыгьэр гьащіэр, цівы-пэр, уадэр, мы дуненжыыр зэ-рыщыту... Егъзундэращкыуэ щкээр, езы дыдэм зыкъыпху эмьщіыхуж у, Узэрызэблишам епльыж урэ, къыпшодыкьэшх, абы и къарум абрагьузш. Зы цімух къарум къыхунгъэщіакъым ар, тіум зэ-забуганизмід ушигапэтаціыную. дэбгуэшмэщ ущыпэльэщынур. Арыншамэ, ар цІыхуукіщ.

HILOMAXVA 3amuna

#### **● Псалъэжьхэр**

#### Е мыхъц ФІН ХЪЦЖКЎЫМ

ласід. ьу уехьынумэ, хьэгулы-дзэр ІуещІыкІ.

зэпыщіащ. •Е мыхъу фіы хъужкъым. •Зи игъуэр дахэщ.

# ♦ Пэж къыфІагьэщіауэ пців занупсым егуэныхь» кыхымыхымы. ♦ Пців занупсымра зыізкыхым куэных кіжым. ♦ Дэр узма, йоізээ - Іуакыркыми; жыы хуума, 3ыупсымра Зыупсымра зыІэщІэкІымрэ

чыркъым: жьы хъумэ, езыр къы ухужынущ. Фабжь къалъысра щхьэр къелмэ, сыт хамылъхьами, къэнэк Гаф Гац хужа Га. ф Хущхъуэм удихьэхамэ, щхъухьщ. щІыр арэзыуэ пІэрэ? ♦Дэгур зэхэщІыкІын-шэращ, армыхъумэ зэхэ-

зымыхракъым.  $\phi$ Зи Іэпэлъапэ шхэри зи щІыфэ шхэри зыгуэр мэ-

щхъухьщ.
♦ Зызытедгъэгусам нэхърэ, арээы дызытехъуэжыр
мынэхъык Гэу пГэрэ?
♦ Узэущием щыбгъэпщкГур хъэл хуохъу.
♦ Лей лъыхъуэм пэкГуэр 

едыгъу.

• Къэзмыц іых уами на
• Къэзмыц іых уами на
къыф Іги жыуигь э Ізж

нахъра, зарумыц Іых ум

• Къзк Іумар сытым дежи

зыгуарым хуралуш,

• Хуиг ящ І закъуэма, я

натар пхраудыжыну дап
щ на на пранадата.

жыркъым. ♦ Іейм и лъэужьыр къра-хуэкІыурэ, фІым ирахухуэкІыурэ, у-лІащ, ♦ Бажэм и фэмрэ щхьэ-хуитыныгээр зи хьэлымрэ: зытелъри зыхэлъри то-

кІуадэ. ♦ Былым зыфІащ хабзэм-кІэ абы цІэджэгъу хуа-

БЕЙТЫГЪУЭН Сэфарбий.



Си кІэсынкІэр фэзэхъуэкІкъэ Си кІэсынкіэр фэзэльдэг.... Аъагъуныгъэу уэ пхузиІэр Сытхэр жысІэу зэсхъуэкІыну, МуІэед?

Мы си пшынэр мэбзэрабзэ Уи ныбжьэгъухэм сеубзэрабзэу, Ягу къыпхуилъыр жызогъэlэр,

lylвед.
Гъатхэ удзхэр мэщівращья,
Си исэм щыщыва зыхэнщіватэм,
къъым, Гъащіву сиівр бдесхьэківніут,
Муівед.

# Жэщыр хъуамэ хьэр мэбанэр Ди бжэІупэм банэ Іулъкъым, Зы жэщ къакІун дыгъэпсальэ

Зэныбжьэгъухэр согъэджэгур, Лъагъуныгъэр ар Іуэху джэгукъым Ар уджэгуу нумыгъажьэ, МуІэед.

• Фи лъэјукјэ

МуІэед

(ЦІыхубэ уэрэд)

#### **●**ГушыІэ

## Етіуанэу изощэж

МУІЭЕДРЭ СЭРЭ дызэ-алъхъэгъущ икІи дызэгъу-эгъущ. Дэ тІум дязым зыгуэр

Лэпс зэщіэт,

мэлыл,

кіэртіоф,

пхъы хэлъу

МЭЛЫЛЫР ээпаупщі е ээпа-уд Іыхьэ ціыкіуурэ, г 30 - 40 хъууэрэ. Ар псы щіыіэкіэ ятхьэщі. Итіанэ шыуаным ит

атарэщі. иттанэ шыуаным ит псы щІыІэм хальхьэри, мафІэ иным тету зэ къытрагьэкъуа-льэ, тхъурымбэр къытрахыу-рэ.

ними телу зу кажиран кожура. Мафір пінку ящі, шмуа-мафір пінкіу ящі, шмуа-ныщихар трапізри, лар нін-кураюфі кърух ягавэ, ткър-рымбор кънграхмура. Нтіанг зэплянівму упшізта кізртіоф при, бакынку убам и нікіктуор халккэ, зэіашіэ, шмуаныш-кар трапізры, мафір шабэм тету кългава з дакънкынщі-пщыкі уткуру, упшізта кыми зукобо. Шінуанышкар зэплянівмі пінкуру упшізта кыми-тукув. Итіанг халккы эплянінгі україн упшізта ожынняцка, ожынняцка эплянінгі україн упшізта бжынняцка, ожынняцка

кыткож! - жиіэри, Хьэмаскізр кымускаў зыэтьзуна кымускаў зыэтьзуна кымускаў зыэтьзуна кымускаў за кымускаў за кымускай за кымускай кымускай кымускай камускай камуска

щилъ́агъум:
- Барррсииик!.. Си псэ закъуэ! Сыту леишхуэјуэ уэс-ха! Сытк!э згъэзэк!уэжыну си къуаншагъэр?! - жи!эри къы-

къоуэни! - жиІэрт си фызым, хьэмаскІэр иІыгъыу къыщы-

къоузин! - жиlэрг си фызым, къмасијар иlыгъыу къвшышы къмасијар иlыгъыу къвшышы къмасијар иригъума и нагодина и имента имента и имента имента и имента имента и имен

риящ.
- Мо хьэмаскіэ угъурсызыр сумыгъэльагъуу щіэх! - жиіащ абы, ерагъкіэ къыдришейуэ. аоы, ерагъмз къыдришенуэ. -Сэ афјэк на къысхуэзымыхкэ-х уа угъурсызыр згъашхоу, и фјейр зесхъзу зы махуэ си унэ щјэзгъэсьнукъым. Сыт сщјэнт? Барсик щјэсхри, етјуанзу си ныбжъз-гъум есщэжащ!

ДУДАР Хьэутий

#### КЪУРШажэм и бжьакъуэм Ізгубжьэ дахэхэр къыха-ишьківу шыташ, Абы шхьэ-кіэ псы куэд щіэту бжьа-къуэр сыхьэтиц-пілыкіэ ягьавэрти къыхахыжырт, асыхьэтуи зыгуэркіэ теу-Іуэрти, и кур кърагьзурт. ● Фэ фщІэрэ? Матэкхъуейр

\* \* \*

НАРТЫХУ тхьафэм, нар-тыху щхьэцым къыщіэвы-кіам и псым уефэмэ, тхьэм-щіыгъумкіэ, жьэжьеймкіэ сэбэпщ.

\* \* \*

НАРТЫХУ вар Іэнэм щы-тралъхьэкІэ, ялэ щІыкІэ шыуаным иль нартыху тхъа-фэм щыщ піащіэу тепшэ-чым иралъхьэ. Итіанэ абы нартыхур тралъхьэ.

нартыхур тральхьэ.

\*\* \* \*

ШЭЕДЖ ЭСХЭМ джэдык!э
ивык!а яшхырейуэ цытакьым. Абыхэм нэхэ- яшхыр
джэдык!э пхъампэт. Ар сэоэпц зи тхьэмбып узхэмк!э,
ц!ы!э зыхыхьахэм я дежк!э.

\* \* \* \* Мамым за-ромуросакъвы хуейр: жамыр пъхуэным мазит-щы изжу къзшыны шагъэт, сънту жыпцэм шогры шагъра, дожу дагу багу дагу хуада шаугъэ мэ ху. Ап-хуада шаугъэ мэ ху. Ап-хуада шаугъэ мэ ху. Ап-ду щъгщ, езы Бири гугъу

**ЗЭВЫХАХЫВ** 

оз рыкмын энгылсахун хүейш. Армырамэ, льхуа кужыш, Армырамэ, льхуа кыйлы кыйлы жандагы жандагын жанда

\* \* \*
ШЭРДЖ ЭСХЭМ абазэхэм нэгэгьур нэхъыжь Іыхьэу Іэ-нэм тралъхьэркъым, абы цІыхур игъэпуду къалъытэри.

КЪУБАТИЙ Борис.

#### **дехенерше** Н ● Гъатхэр

• Хъуэхъу

Бекъалды Іэхьед

Мухьэдин и къуэр

къышалъхуа

Нобэ зи махуэшхүэр зыгьэльангэ, пийэ зы-хуугий ди набжэлгумф!! Ун дунейр дахэрэ узын-шагьэр ундуу үн Бизгур беричэгу, фіагууэр ун угур зауучу бакууэр ун угур зауучу бакууур ун кымуун ун улуучу бакуу кымуун ун улуу тындын угу набуугу тындын угу набуугу тындын угу набуугу тындын угу набуугу тындын

гъэгъа нэгумэ... ●Гъатхэм пасэу уафэр гъуагъуэмэ, «гъэм щинэ-кащ» жаІэри я жагъуэ

●Гъатхэр гъэгъа нэгумэ, бжьыхьэр гъавэ гуплІэш жаІэрт. ● Гьэрэ щІырэ щызэхэкІ

• Гьэрэ щырэ щызэхэкі махуэм шармагьуэ пшфондэ уаеу, жьапшэу щытрэ, шэджагьуэ дыгьэ кьепсыжмэ, «гьэр гьэфі хьунуш» жаірт.
• Хьэкьущыкьу нэші зыыгьыр гьуэгурыкіуэм

хуэзэмэ, иlубырти бли-гъэкlырт, ежьам и мурад къехъуліэн щхьэкіэ.

#### Ямыгъашхэу пшэр хъуа

\* ШШЫР И РОВЫ КЫЛЫГЫН КЫЛЫГЫН ИЗЫН ИЗЫН КЫЛЫГЫН ИЗЫН КЫЛЫГЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫК КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫК КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫКЫН КЫЛЫК КЫЛЫК КЫЛЫК КЫЛЫК КЫЛЫК КЫЛЫКЫН КЫЛЫК КЫ

Жэуапхэр:

Нартыху. Хьэку. Хъэуан. Кхъуафэжьей.

### • Джэгукізхэр **З**эгъул

Н ЖЪЫБЭУ джэгур хъыджэбз ціыкіухэрщ. Мывэкіэщхь Іэмыщіэ, джэш е нартыху къещ-тэри зы хъыджэбз ціыкіум щэ-пліэ дредзей, зэм Іэгулянія, зэми із шіыбкі ркыубылыжутэри зы хыыджэээ цынкун що-ным дород-зэм Ізгульяід, зэми Із щыбкіз конубыдыжур рэ. Итіанэ къыхуэна бжыгъэр езыми имыщізу и Ізгум ирегъапщкіуэри, и гъусэм йоупщі: «Эзгъул хэмэрэ зэмыгъул?» Зэупщіам жеіз-е зэгъулщ, е зэгъулкъым. Абы и ужыкіз мы-

вэр (джэшыр, нартыху хьэдзэхэр) дэзыпхъе-ям и Гэгум ильхэр түррытү кърихыу щедзэ. Псори зэпэбжу түррытү хъурэ, зэгъулщ, зы гуэгъу имыlау къанэрэ, абы щыгъуэ зэгъулкъым. Къэзыщіэм и чэзущ. Къимыщіэфурэ и гъу-......

сэм щэ дрипхъеямэ, абы тезыр гуэр къыхуе-гупсыс: псалъэм папщіэ, псыхьэ егъакіуэ е бжэіупэр ирегъэпхъэнкі.

МАФІЭПЗ Сэрэбий

экіуэціыр зыгъэхьэзырар ЩХЬЭЩЭМЫЩІ Изэщ.

Мы къыдэк Іыгъуэм елэжьахэщ: жэуап хъ секретарым и къуэдзэ Къаншокъуэ Эллэ, редактору Уэрдокъуэ Женя, коррек-горхэу Афэ Тамарэ, ПхытГыкІ Юрэ, Щодторхуу Адэ тамарэ, кторректорхум я жэн Иннэ, Цей Заирэ, корректорхум я дээлыкьуэгьу Иуан Заирэ. Компьютеркіэ газетым и теплъэр ящіащ: Ныр Сандэ, Мэл-бахьуэ Анжелэ, сурэтыщі Бину Жаннэ.

Номерыр "Адыгэ псальэм" и компьютер ІэнатІэм щагьэхьэзыращ.

Газетым Іэ щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

**1**ндексыр 51531 **⊕**Тираж 10.125 **⊕**Заказ №976

## A TACLAR A TAB A STANDARD A TABLE 11

10 33 49 50

шыта, Къзбордей-Балъкъз-рым и цівьубо артикт. За Ісальаным хузіазэ. 40. Цівщівізм, щыузобазь, 40. Цівщівізм, щыузобазь, 40. щатагьзу щьта щытьмы муабо. 42. Піэтелхьуз. 43. Къру льэликъым щыщ губ-гърсыным кама учаба, 41. Гэаснынихъз. 46. Мауулакуз. 50. Зиш иракужьам, зипхъу зэрымьщівкій иракъзжьам кізльыщівляхья гум. жіэльыщіэлхэуа гуп. 53. Лым трищіэ пшэрыпіэ. 55. ... зиіэм кіэи иіэщ. Зэхэзыльхьар МЫЗ Ахьмэдщ.

Мэлыжьыхьым и 3-м ди газетым тета псалъ-эзэблэдзым и жэуапхэр:

Екіуэкіыу. 5. Шэрджэс. 6. «Азэмэт». 10. Нарзан. 11. Нартыху. 12. «Тисси». 13. Гутьэ. 16. Уфа. 17. Туз. 18. Тош. 21. Джэд. 22. «Ную». 25. Дидар. 27. «Та-марэ». 28. Тайбий. 31. Хьилэшы. 32. Пацтыхь. Къежыу. 1. Мэрээхьу. 2. Сахъу. 3. 532. 4. Насран. Сэхьу. 3. Бзэ. 4. Нэсрэн. 7. Накъыгъэ. 8. Сос. 9. Мыщафэ. 14. Къззан. 15. Батыр. 19. Къэнжал. 20. Пушкин. 23 . «Бжьамий» 24 . Шамбыр. 26 . Дыху 29 . Хъушэ. 30 . Щам.

#### Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

РЕЛАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхьыщхьэм и къуэдзэ), Жьэк1эмыхъу Маринэ (редак тор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Ма тор нэльвицлээн т хоуэдээ, тэгдэлэгдээ, Гъурыжь Мадинэ (жэуап зыхь секретарь), Гъущю Зариф, Къардэн Маринэ, Ныбэжь Таисэ, Хьэжыкъарэ Алик.



ДИ ХЭЩІАПІЭН

дей-Балъкъэр Республикэ Налшык къалэ Лениным и цІэкІз щыІэ уэрам, 5, ебгъуанэ - еппцІа-нэ къатхэр.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор изхышихым, секретарым о- 42-56-19; редактор изхышихым и ккуэдээхмө о- 42-56-44, 47-31-54, 47-33-23, жууап имм секретарым о- 42-22-32; секретарым о- 42-22-36; секретарым о- 42-22-86; о- 42-32-36; о- 42-32-

1905 гъэм щыГа Революцэм и цТэр зезыхъэ Республикэ олиграфкомбинат, Налшык къ., Лениным и цТэкТэ щыГэ уэрам, 33, тел. 42-35-75.